

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання та захисту курсової роботи
(дослідницького проєкту з блоку вибіркових дисциплін)
для студентів IV курсу
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія
освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ-2024

Методичні рекомендації щодо написання та оформлення курсової роботи (дослідницького проєкту з блоку вибіркових дисциплін) для студентів IV курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. 78 с.

Упорядники:

Мартинчук Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;

Бабич Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;

Лопатинська Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;

Тичина К.О. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;

Хомик Т.В. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

«Ухвалено»

на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від 27 серпня 2024 р. № 16

Завідувач кафедри

Олена МАРТИНЧУК

«Затверджено»

на засіданні Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 7

Секретар Вченої ради

Тетяна ХОМИК

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)	13
1.1. Дослідницький проєкт: загальна характеристика	13
1.2. Порядок вибору і затвердження теми курсової роботи (дослідницького проєкту)	17
1.3. Етапи роботи над курсовим дослідженням (дослідницьким проєктом)	21
РОЗДІЛ 2. ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)	27
2.1 Загальні вимоги до структури та змісту курсової роботи (дослідницького проєкту)	27
2.2. Титульний аркуш	27
2.3. Зміст	28
2.4. Вступ	29
2.4.1. Актуальність теми	29
2.4.2. Об'єкт і предмет дослідження	31
2.4.3. Мета дослідження	32
2.4.4. Завдання дослідження	33
2.4.5. Методи дослідження	34
2.4.6. Елементи наукової новизни	35
2.4.7. Практичне значення дослідження	36
2.4.8. Структура та обсяг курсової роботи (дослідницького проєкту)	36
2.5. Основна частина	37
2.6. Висновки	41
2.7. Список використаних джерел	43
2.8. Додатки	44
РОЗДІЛ 3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)	47
3.1. Вимоги до оформлення текстового матеріалу	47
3.2. Вимоги до оформлення аудіо та відеокейсу	54
3.3. Вимоги до оформлення презентації	55
3.4. Вимоги до оформлення інформованої згоди від батьків дитини	57
РОЗДІЛ 4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)	59
4.1. Критерії оцінювання курсової роботи (дослідницького проєкту)	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», набуття здобувачами здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у галузі Логопедія.

Якість освіти традиційно пов'язують із забезпеченням суспільства конкурентноспроможними та висококваліфікованими фахівцями. Зростання вимог до фахової підготовки здобувачів вищої школи вимагає активного залучення їх до дослідницької роботи, поєднання навчання і досліджень під час освітнього процесу. Відтак, одним з основних освітніх компонентів освітньо-професійної програми є курсова робота як дієвий засіб підвищення якості підготовки фахівців та нарощення їхніх загальних та фахових компетентностей.

Методичні рекомендації щодо написання та оформлення курсової роботи (дослідницького проєкту з блоку вибіркових дисциплін) розроблено відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, затвердженого рішенням Вченої ради Університету від 21 березня 2024 року (протокол № 2) та введеного в дію наказом від 21.03.2024 № 254.

Мета цих методичних рекомендацій – встановлення загальних вимог до організації процесу підготовки, виконання курсового дослідження (дослідницького проєкту), структури та змісту, порядку оформлення та процедури захисту.

Навчальним планом підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія передбачено написання студентами IV курсу ***Курсової роботи (дослідницького проєкту з ВД).***

Згідно з освітньо-професійною програмою студенти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Логопедія», мають змогу обрати для вивчення один з блоків вибіркових дисциплін: «Інклюзивна освіта»,

«Навчання і розвиток дітей з аутизмом», «Раннє втручання» (відповідно до освітньо-професійної програми 2021 р.).

До блоку вибіркових дисциплін *«Інклюзивна освіта»* належать:

- Інклюзивна педагогіка з технологіями інклюзивного навчання;
- Тренінг командоутворення;
- Організація інклюзивного навчання в закладах освіти;
- Супровід родин дітей з особливими освітніми потребами;
- Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату;
- Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами аутистичного спектра;
- Психолого-педагогічний супровід дітей із сенсорними порушеннями;
- Психолого-педагогічний супровід дітей з інтелектуальними та поведінковими порушеннями;
- Нейрокорекція та сенсорна інтеграція в інклюзивному навчанні дітей з особливими освітніми потребами;
- Стратегії втручання при складних порушеннях розвитку.

До блоку вибіркових дисциплін *«Навчання і розвиток дітей з аутизмом»* належать:

- Розлади аутистичного спектра: історія, теорія та діагностика;
- Тренінг командоутворення;
- Методи сенсо-моторного розвитку дітей з РАС;
- Методи комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей з РАС;
- Методи соціально-емоційного розвитку дітей з РАС;
- Методи когнітивного розвитку дітей з РАС;
- Стратегії керування поведінкою дітей з аутизмом (менеджмент поведінки);
- Модифікація освітнього середовища для дітей з РАС;
- Дизайн індивідуальних програм втручання для дітей з РАС;

- Співпраця фахівців з родинами дітей з РАС.

До блоку вибіркових дисциплін *«Раннє втручання»* належать:

- Раннє втручання: теорія і практика;
- Тренінг командоутворення;
- Неонатологія та педіатрія;
- Психолого-педагогічні детермінанти розвитку дитини;
- Клінічна нейропсихологія дітей раннього віку;
- Психолінгвістика розвитку: мовлення та комунікація;
- Функціональна діагностика розвитку дітей: період немовля - ранній вік;
- Раннє логопедичне втручання;
- Стратегії раннього втручання при різних функціональних порушеннях дитячого організму;
- Організація послуги раннього втручання та робота з сім'єю.

Виконання курсової роботи (дослідницького проєкту з вибіркових дисциплін) переслідує декілька цілей:

- закріпити теоретичні знання, набуті студентами у процесі вивчення дисциплін спеціалізації, та продемонструвати їх у професійній діяльності логопеда;
- надати детальний і точний опис результатів логодіагностичного та логокорекційного процесу та створити цілісну уяву про досліджуваний процес;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між передумовами на наслідками досліджуваного процесу;
- розвинути у студентів навички самостійної роботи з науковою та методичною літературою тощо;
- виробити вміння узагальнювати теоретико-практичні матеріали, самостійно формулювати висновки та пропозиції;
- прищепити навички обґрунтування та обстоювання власного погляду з проблеми, що досліджується, виробити вміння застосовувати набуті

теоретичні знання при вирішенні конкретних практичних завдань.

Виконання курсової роботи (дослідницький проєкт з вибіркового дисциплін) сприяє:

- *формуванню загальних компетентностей:*

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК-8. Здатність працювати в команді

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

- *формуванню спеціальних (фахових) компетентностей:*

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб з особливими освітніми потребами

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Виконання *курс*ової роботи з блоку вибіркового компонентів «*Інклюзивна освіта*» сприяє крім вищезазначених компетентностей формуванню таких фахових компетентностей:

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності

Виконання курсової роботи зі спеціалізації/блоку вибіркового компонентів «*Навчання і розвиток дітей з аутизмом*» сприяє крім вищезазначених компетентностей формуванню таких фахових компетентностей:

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у

роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення

СК-6. Здатність реалізовувати персоналізовані підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації)

СК-7. Здатність дотримуватись вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності

Виконання курсової роботи зі спеціалізації/блоку вибіркового компонентів *«Раннє втручання»* сприяє крім вищезазначених компетентностей формуванню таких фахових компетентностей:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами

СК-7. Здатність дотримуватись вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища

СКУ-18. Здатність до інтеграції та реалізації знань про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності як основи реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди

СКУ-19. Здатність використовувати у професійній діяльності знання про причини, механізми, структуру, симптоматику дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу, затримка мовленнєвого розвитку, фонетико-фонематичний недорозвиток, загальний недорозвиток мовлення, порушень темпо-ритмічної складової мовлення, алалії, труднощів у навчальній діяльності (дисграфії, дислексії, дискалькулії), набутих розладів мовлення та спілкування

СКУ-20. Здатність здійснювати оцінювання (діагностику) рівня сформованості мовленнєвих функцій та мовленнєвої діяльності; аналізувати та

систематизувати одержані результати у процесі складання психолого-педагогічного та логопедичного висновку

СКУ-21. Здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про методики, технології і засоби корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з порушеннями мовлення

Результати навчання, які має продемонструвати студент у процесі виконання курсового дослідження з вибіркового дисциплін:

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом

РН 11. Застосувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

Результати навчання, які має продемонструвати студент у процесі виконання курсового дослідження з блоку вибірових компонентів «Інклюзивна освіта»:

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами

РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо

РНУ 23. Розуміти важливість відповідального ставлення до здоров'я та уміти раціонально використовувати ресурси особистості

Результати навчання, які має продемонструвати студент у процесі виконання курсового дослідження з блоку вибіркового компонентів «Навчання і розвиток дітей з аутизмом»:

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань

РН 4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дитини

РН 5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей

РНУ 19. Інтегрувати у професійну діяльність знання про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності для реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди

Результати навчання, які має продемонструвати студент у процесі виконання курсового дослідження з блоку вибіркового компонентів «Раннє втручання»:

РН 4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дитини

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей

РН 8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність

РНУ 18. Застосовувати у професійній діяльності базові знання про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості діяльності центральної нервової системи та вищих психічних функцій; визначення локалізації мовленнєвих зон кори головного мозку та механізми порушень при їх ураженні для забезпечення ефективного логопедичного впливу при дизонтогенезі у різні вікові періоди

РНУ 19. Інтегрувати у професійну діяльність знання про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності для реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди

РНУ 20. Знати та розуміти причини, механізми, структуру, симптоматику дислалії, ринології, дизартрії, порушень голосу, затримки мовленнєвого розвитку, фонетико-фонематичного недорозвитку, загального недорозвитку мовлення, порушень темпо-ритмічної складової мовлення, алалії, труднощів у навчальній діяльності (дисграфія, дислексія, дискалькулія), набутих розладів мовлення та спілкування

РНУ 21. Добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушеннями мовлення, визначати стан сформованості мовлення у різні вікові періоди; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та формулювати психолого-педагогічний та логопедичний висновок

РНУ 22. Добирати й застосовувати у професійній діяльності методики, технології, засоби логопедичного впливу та реабілітації осіб з порушеннями мовлення у різні вікові періоди для здійснення корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з різними мовленнєвими порушеннями

РНУ 23. Розуміти важливість відповідального ставлення до здоров'я та уміти раціонально використовувати ресурси особистості

Курсова робота (дослідницький проєкт) перевіряється на плагіат, тому не повинна містити академічний плагіат, фабрикації та/або фальсифікації.

РОЗДІЛ 1

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)

1.1. Дослідницький проєкт: загальна характеристика

Важливою складовою професійної підготовки майбутніх логопедів є науково-дослідна робота, яка з одного боку дає змогу студентові реалізувати на практиці знання та навички, набуті під час вивчення загальних і спеціальних дисциплін навчального плану підготовки вчителів-логопедів, з другого – зорієнтована на власний науковий пошук студента. Підсумковою науково-дослідною роботою здобувача, що має теоретико-практичну спрямованість, є курсова робота (дослідницький проєкт).

Курсова робота (дослідницький проєкт) – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певної навчальної дисципліни або окремих її модулів з метою закріплення, поглиблення, узагальнення та підтвердження знань, одержаних здобувачами за час навчання в університеті, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота виконується шляхом виконання дослідницького проєкту, метою якого є формування у студентів IV курсу проєктного типу мислення та системних знань про сутність й особливості підготовки дослідницького проєкту та презентації результатів своїх досліджень.

Т. Герлянд розглядає дослідницький проєкт для студента як «діяльність, спрямована на розв'язання цікавої проблеми, сформульованої самими» студентами [2, с. 5], а для педагогів – як «інтегративний дидактичний засіб розвитку, навчання і виховання, який дозволяє виробляти та розвивати специфічні вміння і навички проєктування: проблематизацію, цілепокладання, планування діяльності, рефлексію і самоаналіз, презентацію і самопрезентацію, а також пошук інформації, практичне застосування

академічних знань, самонавчання, дослідницьку та творчу діяльність» [2, с. 5].

Вітчизняні науковці С. Балашова, Н. Головка зазначають, що домінуючою діяльністю в дослідницьких проєктах – є дослідницька, яка має структуру, наближену до наукового дослідження, та передбачає актуальність і формулювання проблеми дослідження, його предмета та об'єкта, розробку плану, шляхів вирішення, чітко визначені цілі, вибір методології та висунення гіпотез, застосування відповідних методів дослідження і джерел інформації, обробку і систематизацію та обговорення, одержаних результатів (тези, стаття, доповіді на наукові конференції, есе, аналітичні роботи, вивчення та узагальнення перспективного педагогічного досвіду, виконання курсових робіт) [8, с. 23].

За змістом дослідницький проєкт може бути:

- монопредметним (виконується на матеріалі однієї дисципліни);
- міжпредметним (інтегрується суміжна тематика декількох дисциплін);
- підсумковим (за результатами його виконання оцінюється засвоєння студентами певного навчального матеріалу);
- поточним (частина змісту навчальної дисципліни виноситься на самоосвіту і практичну діяльність [3].

Дослідницький проєкт виконується не під опікою викладача кафедри, а разом з ним на засадах партнерської взаємодії. Він має особистісно значущу для студента мету, сформульовану у вигляді конкретної дослідницької проблеми/цікавого випадку. Здобувач визначає стратегію і тактику логопедичного втручання, розподіляє час, залучає необхідні ресурси, зокрема інформаційні. Основними етапами роботи над дослідницьким проєктом є:

- проблематизація;
- цілепокладання;
- планування;
- реалізація;
- рефлексія.

Результат роботи над дослідницьким проєктом студенти мають

представити у вигляді аудіо- та відеокейсів, комп'ютерних мультимедійних презентацій.

У процесі підготовки та виконання дослідницького проєкту студент має продемонструвати:

- здатність до критичного та проєктного мислення;
- готовність до перетворення цікавого випадку у мету власної діяльності;
- здатність самостійно осмислювати проблему, творчо, критично її досліджувати;
- готовність до дотримання конфіденційності інформації про дитину;
- уміння проводити системний аналіз відомих підходів і пропонувати нові шляхи до розв'язання проблеми;
- володіння методами та методиками досліджень, які використовувались у процесі роботи;
- здатність до наукового аналізу отриманих результатів і розробки висновків та положень, уміння аргументовано їх захищати;
- уміння оцінити можливості використання отриманих результатів у науковій та практичній діяльності;
- володіння сучасними інформаційними технологіями при проведенні досліджень та оформленні дослідницького проєкту.

Таким чином, курсова робота як самостійний дослідницький проєкт має виявити рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студента до вирішення конкретного фахового завдання, самостійної реалізації стратегії логопедичного втручання та аналізу результатів її впровадження.

Права та обов'язки студента та наукового керівника

Права та обов'язки студента

Студент має право:

- за власним бажанням обирати цікавий випадок курсового дослідження (дослідницького проєкту), висувати обґрунтовану пропозицію щодо

призначення керівника курсової роботи;

- самостійно обирати цікавий випадок/тему дослідження із запропонованих кафедрою варіантів тем;
- пропонувати свою тему курсової роботи (дослідницького проєкту);
- отримувати мотивовану оцінку своєї роботи;
- до початку роботи над дослідженням знати критерії оцінювання курсової роботи (дослідницького проєкту);
- користуватися фондами бібліотек та архівів;
- публікувати результати дослідження у фахових виданнях.

Студент зобов'язаний:

- визначитися з темою дослідження (дослідницького проєкту) у зазначений кафедрою термін;
- регулярно консультиватись з науковим керівником у період виконання курсового дослідження (дослідницького проєкту);
- адекватно сприймати пропозиції, зауваження, прислухатися до рекомендацій наукового керівника;
- своєчасно виконувати й подавати роботу для рецензування та перевірки;
- дотримуватися усіх вимог щодо виконання та оформлення курсового дослідження (дослідницького проєкту);
- дотримуватися академічної доброчесності;
- дотримуватись конфіденційності інформації про дитину;
- використовувати аудіо- та відеоресурси лише з метою захисту курсового дослідження (дослідницького проєкту).

Права та обов'язки наукового керівника:

Науковий керівник має право:

- корегувати тему курсової роботи (дослідницького проєкту) студента;
- бути присутнім під час захисту курсової роботи (дослідницького проєкту);

- залучати студента до проведення дослідження власної чи колективної теми кафедри за його згодою;
- пропонувати кращі курсові роботи (дослідницькі проєкти) до участі в конкурсах, рекомендувати матеріали з результатами досліджень до друку у фахових виданнях;
- виносити для розгляду на засідання кафедри питання щодо обговорення здобутків студента або невиконання ним дослідження (за наявністю фактів).

Науковий керівник зобов'язаний:

- регулярно консультувати студентів з написання курсової роботи (дослідницького проєкту);
- здійснювати контроль за ходом її виконання;
- надавати науково-методичну допомогу з окремих питань (підбір літератури, методів дослідження, аналіз одержаних результатів, надання рекомендацій з оформлення роботи тощо);
- здійснювати перевірку курсової роботи; зокрема в системі StrikePlagiarism.

1.2. Порядок вибору і затвердження теми курсової роботи (дослідницького проєкту)

Студенту надається право вибирати цікавий випадок, формулювати тему курсової роботи (дослідницького проєкту) з-поміж визначених кафедрою або запропонувати свою, що має відповідати меті та завданням навчальної дисципліни або декільком дисциплінам з блоку вибіркових дисциплін навчального плану, сприяти вдосконаленню відповідних загальних та фахових компетентностей і тісно пов'язуватися з практичними потребами спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Тематика дослідницьких проєктів щорічно коригується з урахуванням наукових інтересів кафедри (зокрема, досвіду кафедри, набутого у процесі

реалізації наукової теми кафедри) та вітчизняного і міжнародного наукового досвіду, сучасних тенденцій у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Теми курсових робіт (дослідницьких проєктів) затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.

Керівництво курсовими роботами (дослідницькими проєктами) здійснюється викладачами кафедри спеціальної та інклюзивної освіти. Організація і контроль за процесом підготовки й захисту курсових робіт (дослідницьких проєктів) покладається на завідувача кафедри.

Назва теми повинна бути, по можливості, короткою і конкретно сформульованою, без абревіатур. Вона має відповідати обраній спеціалізації та суті вирішеної наукової проблеми, вказувати на мету дослідження і його завершеність, забезпечувати цілісність дослідження, єдність і логічний зв'язок усіх його методологічних характеристик. У формулюванні теми необхідно чітко визначити діяльність/формування/розвиток певної складової мовлення або відпрацювання механізму, що буде досліджуватися; вік суб'єкта дослідницького проєкта, порушений механізм, (наприклад, формування фонематичного сприймання у дитини четвертого року життя зі слуховою мовленнєвою дисгнозією; розвиток сукцесивних процесів в учня другого класу з труднощами мовного аналізу та синтезу).

Тема курсової роботи (дослідницького проєкту) має бути досяжною для конкретного студента, тому кожний обирає ту, яка йому найбільше імпонує, відповідає його пізнавальним і науковим інтересам, суб'єктному практичному досвіду, можливостям. Проте, яка б проблема не досліджувалася студентом, необхідною умовою якісного виконання курсової роботи (дослідницького проєкту) є розроблення студентом науково обґрунтованої стратегії логопедичного втручання при мовленнєвих труднощах.

Текст курсової роботи (дослідницького проєкту) можна використати для наступного написання та оформлення доповіді, статті.

**Орієнтовний перелік для курсових робіт
(дослідницьких проєктів):**

1. Формування артикуляторних навичок у п'ятирічної дитини з артикуляційною диспраксією / з труднощами утримання та перемикання артикуляційних рухових програм.

2. Розвиток розуміння мовлення у дитини третього року життя з групи соціального/біологічного ризику / з труднощами сприйняття мовлення / з мовленнєвою слуховою дисгнозією / з порушенням акустико-предметної співвіднесеності.

3. Особливості сприймання художнього тексту молодшим школярем з мовленнєвими труднощами / з труднощами слухомовленнєвої пам'яті / з труднощами звуко-буквеного співвіднесення.

4. Системність у роботі над казкою/байкою/віршем/оповіданням з учнем початкової школи в умовах інклюзивного навчання / з мовленнєвими труднощами.

5. Розвиток зв'язного діалогічного/монологічного мовлення п'ятирічної дитини із мовленнєвими труднощами / синтаксичним дисграматизмом засобами ігротерапії.

6. Динаміка мовленнєвого розвитку дитини трьох з половиною років з порушенням мовленнєвого розвитку або з мовленнєвими труднощами.

7. Розвиток орального/мімічного/артикуляційного праксису у дитини четвертого року життя з мовленнєвими труднощами / артикуляційною кінетичною/кінестетичною диспраксією.

8. Особливості засвоєння граматичної категорії відмінка/числа/роду іменника/дієслова/прикметника молодшим школярем з порушенням письма /з морфологічним дисграматизмом.

9. Формування уміння виконувати синтаксичні трансформації речень на письмі у молодшого школяра із мовленнєвими труднощами / синтаксичним дисграматизмом.

10. Вокалотерапія як засіб подолання порушення темпу й ритму мовлення дитиною шостого року життя в умовах воєнного стану.
11. Мовленнєва терапія з дитиною п'ятого року з посттравматичним стресовим розладом.
12. Формування фонематичних уявлень у дитини п'ятого року життя з мовленнєвими труднощами / з мовленнєвою слуховою дисгнозією.
13. Розвиток описової лексики у дитини шостого року життя з / синтаксичним дисграматизмом / лексичним дефіцитом.
14. Комунікативний паспорт як засіб соціалізації немовленнєвої дитини.
15. Сенсорний розвиток як передумова мовленнєвого розвитку дитини четвертого року життя з затримкою лексико-граматичного розвитку / з експресивним/імпресивним дисграматизмом.
16. Розвиток базового полісенсорного сприйняття у дитини шостого року життя з розладами аутистичного спектра.
17. Нейропсихологічні особливості прояву порушень письма у дитини молодшого шкільного віку в умовах інклюзивного навчання.
18. Специфіка розвитку фізіологічного та мовленнєвого дихання у дитини дошкільного віку при дизартрії / з труднощами іннервації органів артикуляції.
19. Типологічні показники сформованості моторних і мовленнєвих ритмічних процесів у дитини четвертого року життя з мовленнєвими труднощами / з дизритмією / з затримкою дозрівання ритмічної організації функціональної системи мовлення.
20. Абілітація та реабілітація порушень мовлення в системі раннього втручання на прикладі дитини третього року життя.

1.3. Етапи роботи над курсовим дослідженням (дослідницьким проєктом)

Курсове дослідження (дослідницький проєкт) може бути з педагогічного або психологічного напрямку. Дослідження педагогічного напрямку охоплюють такі напрями науково-дослідного пошуку, як: теорія та методика інклюзивної педагогіки, логопедії; організація інклюзивного навчання в закладах освіти; інноваційні технології в спеціальній та інклюзивній освіті; інноваційні технології логопедичного втручання; нейрокорекція та сенсорна інтеграція в інклюзивному навчанні дітей з особливими освітніми потребами; методи сенсо-моторного/комунікативно-мовленнєвого/соціально-емоційного/когнітивного розвитку дітей з розладами аутистичного спектра; модифікація освітнього середовища для дітей з розладами аутистичного спектра; раннє логопедичне втручання; організація послуги раннього втручання та робота з сім'єю; стратегії раннього втручання при різних функціональних порушеннях дитячого організму. Дослідження психологічного напрямку можуть бути спрямовані на вивчення: психічних процесів і явищ, природного і суспільного буття людини з мовленнєвими труднощами в їх єдності, людини в її цілісності; психологічних закономірностей розвитку дитини з порушеннями мовлення, у цілому, і стану сформованості у неї певних психічних явищ, зокрема; взаємодії з іншими особами, проблем соціального плану; психолого-педагогічних детермінант розвитку дитини; психолого-педагогічного супроводу дітей із сенсорними, інтелектуальними та поведінковими порушеннями.

Виконання курсової роботи (дослідницького проєкту) охоплює шість основних етапів підготовки (див. табл. 1.1).

**Етапи підготовки та виконання курсової роботи
(дослідницького проєкту)**

Етапи роботи	Назва етапу	Опис етапу
І етап	Проблематизація	<p>Подумайте, що саме ви хотіли б реалізувати, довести, розкрити у своєму дослідженні, на якому цікавому випадку (це може бути порушений механізм, період корекції) продемонструвати готовність до здійснення професійної та науково-дослідницької діяльності. Це і буде фокусом вашого дослідницького проєкту. Звісно, у процесі планування практико-орієнтованого фахового завдання, та перед її затвердженням, автор разом із науковим керівником можуть корегувати тему, втім одразу бажано створити декілька варіантів, які будуть репрезентувати зміст усієї роботи. У назві теми має відобразитися проблема, яка може бути обраною для дослідницького проєкту, вік дитини, мовленнєве порушення.</p> <p>Отримайте інформовану згоду від батьків дитини на проведення дослідження, на використання аудіо- та відео- записів лише під час захисту курсової роботи (дослідницького проєкту); ознайомте з метою та дизайном дослідження, переконайте їх у забезпеченні вами конфіденційності отриманих даних, зібраних в ході дослідження. Пам'ятайте, що фокусом відео-, аудіо- та фотозйомок є студент, його діяльність!</p>
II етап	Цілепокладання	Сформулюйте актуальність, предмет та об'єкт дослідницького проєкту. Предмет має вужче

		<p>спрямування, це певна тема, що розглядається в контексті чогось, тобто в об'єкті дослідження, яким може бути певне явище. Він має чітко відображати фокус дослідницького проєкту.</p> <p>Відштовхуючись від предмета та об'єкта дослідницького проєкту, необхідно визначити мету та завдання дослідження. У висновках праці автор має обов'язково зауважити у який спосіб він/вона впорався/лась із завданнями та які результати отримав/ла.</p> <p>Не забудьте про розкриття вкладу вітчизняних і закордонних науковців з теми дослідження.</p>
III етап	Планування	<p>Пропонуємо чек-лист з організації курсового дослідження (дослідницького проєкту):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацюйте методичні рекомендації до щодо виконання та захисту курсової роботи (дослідницького проєкту з блоку вибіркового дисциплін) для студентів IV курсу спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія. 2. Здійсніть теоретичне обґрунтування фокуса дослідницького проєкту: <ul style="list-style-type: none"> – попрацюйте з джерелами інформації відповідно до теми дослідження; – розкрийте ключові поняття фокуса дослідницького проєкту; – опишіть діагностичні методики, що досліджують фокус/предмет курсової роботи (дослідницького проєкту); – розкрийте вітчизняні та/або закордонні стратегії

		<p>методики/техніки/практики/технології логопедичної корекції/формування/розвитку фокуса дослідницького проєкту.</p> <p>3. Здійсніть планування практичної частини курсового дослідження (дослідницького проєкту):</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготуйте власний діагностичний інструментарій; – визначте стратегію логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого порушення, обґрунтуйте її. <p>4. Сплануйте час на оформлення текстової частини курсового дослідження (дослідницького проєкту) відповідно до вимог, зазначених у цих методичних рекомендаціях.</p> <p>5. Продумайте зміст презентаційного відеокейсу на 5 хвилин, який демонструє процес та результати дослідницького проєкту.</p> <p>Після опрацювання чек-листа з організації курсового дослідження (дослідницького проєкту) зробіть тайм-менеджмент з його виконання, що забезпечить своєчасну підготовку курсової роботи до захисту.</p>
IV етап	Реалізація	<p>Пропонуємо чек-лист з виконання курсового дослідження (дослідницького проєкту):</p> <p>1. Підготуйте текстову частину вступу та теоретичного підґрунтя фокуса дослідницького проєкту.</p> <p>2. Здійсніть опис власної методики дослідження фокуса дослідницького проєкту.</p> <p>3. Зафіксуйте результати логопедичної</p>

		<p>діагностики у протоколах діагностичного обстеження.</p> <p>4. Опишіть кількісно-якісні результати обстеження.</p> <p>5. Сформулюйте розгорнутий логопедичний висновок та обґрунтуйте його.</p> <p>6. Доберіть засоби логопедичної роботи відповідно до її мети та завдань стратегії логокорекційного втручання.</p> <p>7. Реалізуйте етап або декілька етапів розробленої стратегії логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого порушення, враховуючи етап корекції, вік дитини тощо. Комунікуйте з фахівцями закладу який відвідує дитина з мовленнєвими труднощами.</p> <p>8. Проведіть повторне обстеження дитини лише з тих напрямків, які ви коригували протягом реалізації визначеного етапу (-ів) стратегії логокорекційного втручання.</p> <p>9. Зробіть порівняльний аналіз виконаних дитиною завдань, надайте оцінку результатам Вашої роботи з дитиною.</p> <p>10. Сформулюйте загальні висновки щодо результатів виконання сформульованих завдань дослідницького проєкту.</p> <p>11. Неухильно дотримуйтеся термінів реалізації курсової роботи (дослідницького проєкту).</p> <p>12. Підготуйте короткий огляд етапів реалізації дослідницького проєкту у вигляді презентації та відеокейсу.</p>
--	--	---

V етап	Рефлексія	1. Сформулюйте загальні висновки щодо результатів виконання сформульованих завдань дослідницького проєкту.
VI етап	Оформлення	1. Оформіть текстову частину курсового дослідження відповідно до вимог, зазначених у цих методичних рекомендаціях. 2. Оформіть відеокейс на 5 хвилин, який демонструє процес та результати дослідницького проєкту. 3. Оформіть презентацію до захисту курсової роботи (дослідницького проєкту).

Допуск до захисту курсової роботи проводиться за місяць до запланованої дати захисту. Допускаються студенти, які виконали курсове дослідження (дослідницький проєкт) в повному обсязі та пройшли перевірку на наявність/відсутність плагіату в системі StrikePlagiarism. Науковий керівник зі здобувачем готують відеокейс до захисту.

Захист курсового дослідження (дослідницького проєкту) відбувається шляхом захисту презентації та відеокейсу, який демонструє процес та результати виконаного дослідницького проєкту.

У процесі підготовки, реалізації та представлення результатів курсового дослідження (дослідницького проєкту) студент має продемонструвати володіння дослідницькою та проєктною компетентностями, що передбачає: знання основних методів наукового пошуку; вміння самостійно планувати, організувати та проводити дослідження, дотримуючись принципу академічної чесності та конфіденційності; узагальнювати отримані результати, оформлювати та презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог.

РОЗДІЛ 2

ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)

2.1. Загальні вимоги до структури та змісту курсової роботи (дослідницького проєкту)

Курсова робота (дослідницький проєкт) повинна мати певну логіку побудови та послідовність. Тема має відображати фокус, основну ідею, завдання, які необхідно дослідити. Основний зміст курсової роботи має бути в межах до 30 сторінок друкованого тексту формату А4.

Курсова робота (дослідницький проєкт) складається з наступних структурних компонентів:

- титульний аркуш (див. Додаток А);
- зміст (див. Додаток Б);
- основна частина: перший розділ (теоретичний); другий розділ (логопедична діагностика та аналіз результатів); третій розділ (опис стратегії логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого порушення та аналіз результатів повторного логопедичного обстеження); висновки до розділів;
- висновки;
- список використаних джерел (див. Додаток В);
- додатки.

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

2.2. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи (дослідницького проєкту) та оформляється відповідно до вимог Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Титульний аркуш не нумерується!

На титульному аркуші передбачено висвітлення таких позицій:

- найменування навчального закладу, де виконана робота;
- назва факультету та кафедри, на якій вона виконана;
- формулювання теми курсової роботи (дослідницького проєкту);
- назва та шифр спеціальності;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- курс, група, факультет, де навчається студент;
- прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника та його науковий ступінь, вчене звання;
- місто і рік виконання роботи.

Приклади оформлення титульного аркуша курсової роботи (дослідницького проєкту) представлено у додатку А, зокрема:

- у додатку А. 1 – оформлення титульного аркуша курсової роботи (дослідницького проєкту) зі спеціалізації «Інклюзивна освіта»;
- у додатку А. 2 – оформлення титульного аркуша курсової роботи (дослідницького проєкту) зі спеціалізації «Навчання і розвиток дітей з аутизмом»;
- у додатку А. 3 – оформлення титульного аркуша курсової роботи (дослідницького проєкту) зі спеціалізації «Раннє втручання».

2.3. Зміст

Зміст курсової роботи (дослідницького проєкту) подають на початку курсової роботи, після титульного аркуша. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), окремо вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Основні вимоги до формулювання найменувань окремих складових змісту курсової роботи (дослідницького проєкту): стислість, чіткість, точність, лаконічність, логічний зв'язок із фокусом дослідження.

Приклади оформлення змісту курсової роботи представлено у додатку Б.

2.4. Вступ

Головним завданням ВСТУПУ є обґрунтування актуальності та практичної значущості обраної теми курсової роботи; доцільності вибору теми, фокусу дослідницького проєкту; необхідності проведення дослідження; формулювання об'єкта, предмета, мети, завдання, методів дослідження; описує структуру курсової роботи. Вступ починається з нової сторінки. Орієнтовний обсяг вступу – 2–3 друковані сторінки. Далі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Пам'ятайте, обсяг вступу не має перевищувати 2-3 сторінок.

2.4.1. Актуальність теми

Шляхом критичного аналізу, висвітлюючи головні, найбільш гострі суперечності між наявними теоретичними знаннями та педагогічною практикою розв'язання досліджуваної проблеми, окреслюють проблемну ситуацію та обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку освітнього процесу в спеціальних закладах дошкільної та загальної середньої освіти, інших установах, які надають освітньо-реабілітаційні послуги особам з особливими освітніми потребами.

Обґрунтування актуальності в ідеалі розгортається за наступною схемою, що подана у табл. 2.2

Таблиця 2.2

Приклад обґрунтування актуальності дослідження

Обґрунтування актуальності напряму	Обґрунтування практичної актуальності теми дослідження		Обґрунтування наукової актуальності теми
	Оцінка результатів освітнього процесу	Оцінка якості освітнього процесу	
Показати значущість виокремленої проблеми і необхідність її вирішення	Показати певні аспекти навченості, вихованості, розвитку дітей, які слід подолати	Показати недоліки в освітньому процесі, які призводять до тих аспектів навченості, вихованості, розвитку дітей, які слід подолати	Показати ступінь розробленості виокремленої проблеми у науці, указати на недостатньо вивчені аспекти

Приклад обґрунтування актуальності дослідження О. Мартинчук на тему «Теорія та практика підготовки фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі» наведено у додатку В.

Обґрунтовуючи у вступі актуальність теми дослідження, студент засвідчує вміння виокремити головне від другорядного, виявити аспекти теми, які вже відомі, й ті, що потребують додаткового вивчення.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання. Максимальний обсяг – 0,5 сторінки.

Наприклад, Тема: Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій.

Актуальність. Питання фізичного здоров'я вимагає від суспільства та держави підвищеної уваги до проблем покоління, що зростає. Диснейроонтогенетичні детермінанти спричиняють погіршення стану здоров'я особливо дитячого населення, через що з кожним роком кількість дітей з моторними дисфункціями значно збільшується, що згодом призводить до труднощів у розвитку, навчанні та вихованні. За даними Українського інституту стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я констатовано негативну тенденцію захворюваності та поширеності хвороб серед дитячого населення. Так, перше місце посідають вроджені порушення розвитку, деформації та хромосомні аномалії, друге місце – хвороби нервової системи, а третє – розлади психіки та поведінки.

Актуальність дослідження для суспільства спонукає нас до переосмислення вагомості фізичного здоров'я у розвитку дитини та визначається сучасними вимогами Базового компонента дошкільної освіти до обов'язкових компетентностей та результатів освіти дитини дошкільного віку в частині «зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я дитини [28, с. 3]. Одним із стрижневих завдань фізичного розвитку випускника закладу дошкільної освіти є опанування руховою та здоров'язберігаючою компетентностями. Результатами сформованих компетентностей є «задоволення природної потреби у руховій активності, що забезпечує оптимальний рівень фізичної працездатності, засвоєння та використання елементарних знань у галузі фізичної культури, сформованість умінь і навичок для вирішення рухових завдань у різних життєвих ситуаціях [28, с. 5] та «потреба в опануванні способами збереження та зміцнення власного здоров'я, сукупність елементарних знань про людину та її здоров'я, здоровий спосіб життя; стійка мотивація еколого-валеологічної спрямованості щодо пізнання себе та довкілля, яка спонукає до використання навичок здоров'язбережувальної поведінки» [28, с. 6]. Тому надважливими завданням сучасних закладів дошкільної освіти є розширення спектра фізичної допомоги дітям раннього та дошкільного віку задля подолання у них моторних дисфункцій.

До того ж актуальність дослідження вимагає висвітлення наукової проблеми у працях вітчизняних та закордонних науковців.

Наприклад, Тема: Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій.

Актуальність. Проблема подолання моторних дисфункцій у дітей з особливими освітніми потребами завжди була в епіцентрі досліджень сучасних вітчизняних науковців і стала об'єктом вивчення різних наук: медичних (Т. Бакалюк, В. Козявкін, О. Коренюк, Г. Тофан, G. Blythe, N. Geschwind, J. Gibbs, K. Kleist, H. Liepmann, C. Njiokiktien, C. Willoughby та ін.); корекційно-педагогічних (Н. Бабич, Г. Заплатинська, Ю. Саєнко, К. Тичина, Т. Хомик, L Kurtz та ін.)

Доцільність та практичну значущість упровадження нейростимуляційних технологій у корекційно-розвиткову діяльність з дітьми з особливими освітніми потребами доведено науковими дослідженнями М. Гордієвич, Т. Дехтяренко, Л. Кашуби, Т. Круцевич, Н. Лопатинської, Н. Павлової, Н. Пангелової М. Семчишин, К. Спаліляк, В. Стрілець, В. Ткач та ін. Ними доведено, що використання сучасних нейротехнологій сприяють подоланню або мінімізації проявів моторних дисфункцій у дітей з особливими освітніми потребами шляхом активізації пластичних функцій мозку, підвищення нейрональної активності структур моторного механізму задля якості виконання моторної програми, рухової активності та керування цілеспрямованими довільними рухами. Використання нейростимуляційних технологій у корекційно-розвитковій роботі з дітьми з мовленнєвими труднощами, її соціальна значущість зумовлює актуальність обраної нами теми дослідження.

2.4.2. Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт, на думку вчених, визначається як реальні педагогічні процеси, які містять протиріччя і породжують проблемну ситуацію. Визначаючи об'єкт дослідження, потрібно відповісти на запитання: що досліджується?

Для цього необхідно усвідомити, що об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Об'єкт дослідження в педагогіці завжди міститься у межах цілеспрямованого освітнього та корекційно-розвиткового процесів освітнього закладу.

Об'єктом дослідження може бути:

- формування умінь, якостей, навичок, компетентності ...;
- навчально-пізнавальна діяльність ...;
- ігрова діяльність ...;
- розвиток ...;
- процес спілкування ...;
- моральне (або інше за змістом) виховання ...;
- процес організації ...;
- мовленнєва діяльність ...

Отже, визначаючи об'єкт дослідження, потрібно дати відповідь на

питання: що розглядається? А предмет дослідження означає аспект розгляду, дає уявлення про те, як розглядається об'єкт у певному дослідженні. Точне визначення предмета позбавляє дослідника від безнадійних спроб «осягнути неосяже», сказати все нове про об'єкт, що має необмежену кількість елементів, властивостей і відношень.

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему магістерської роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Предмет дослідження тлумачиться як окремі властивості, характеристики об'єкта, які мають інтерес для науковця у зв'язку з проблемою, що вивчається. Слід зазначити, що в предметі дослідження знаходить вияв особливість, яка відображає цілісні властивості об'єкта, тобто зміна предмета обов'язково призводить до зміни об'єкта, і навпаки. Наприклад, у процесі навчання можна виокремити мотиваційний, цільовий, змістовий, процесуально-операційний, контрольний-оцінний, результативний компоненти. Логічно, що зміна процесуального компонента (застосування нових методів навчання, нових технологій) призведе до зміни всього процесу навчання. Розмірковуючи над предметом дослідження, можна віднайти відповідь на запитання: які властивості, аспекти, функції об'єкта розкриває це дослідження?

Наприклад, Тема: Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій.

Об'єкт дослідження – моторні дисфункції.

Предмет – процес використання сучасних нейростимуляційних технологій у подоланні моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами.

2.4.3. Мета дослідження

У довідникових джерелах поняття *мета* (ціль) характеризується як усвідомлений образ бажаного результату, на досягнення якого спрямовано дії

людини; образ результату утримується у свідомості весь час, поки виконуються дії або як передбачуваний корисний результат, що визначає цілісність і спрямованість поведінки особистості. Мета визначає дію, яка забезпечує досягнення мети.

Мета дослідницького пошуку, зазвичай, описується через його кінцевий результат. Автор задає собі запитання: який результат я хочу одержати? У педагогічних дослідженнях найбільш вірогідним результатом може бути: закономірність, ідея, класифікація, концепція, метод, модель, підхід, поняття, правило, прийом, принцип, рекомендація, система (дидактична, методична, виховна), засіб, тенденція, термінологія, типологія, умови, функції тощо.

Мету курсової роботи не рекомендується формулювати як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Наприклад, Тема: Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій

***Мета дослідження:** теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання сучасних нейростимуляційних технологій у подоланні моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами.*

2.4.4. Завдання дослідження

Мета дослідження обумовлює його **завдання**. Щоб їх осмислити, дослідник повинен задати собі запитання: що потрібно зробити, щоб досягнути мети? Завдання дослідження можуть бути описані стандартизованими термінами: *визначити..., з'ясувати..., розкрити..., розробити..., обґрунтувати..., експериментально перевірити..., виявити..., перевірити..., проаналізувати..., удосконалити..., впровадити..., уточнити..., систематизувати... тощо.*

Отже, завдання курсової роботи розглядаються як конкретизація його мети.

Наприклад, Тема: Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій

Для реалізації поставленої мети в процесі дослідження були висунуті наступні завдання:

1. Здійснити теоретичний аналіз наукових джерел із проблематики дослідження.
2. Визначити стан сформованості моторних умінь і навичок та мануального практику у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами.
3. Встановити детермінанти, що сприяли появі моторних дисфункцій.
4. Визначити ефективність застосування сучасних нейростимуляційних технологій у подоланні моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами.

2.4.5. Методи дослідження

Метод (від гр. *methodos* – спосіб пізнання) – це сукупність відносно однорідних прийомів, операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання.

Л. Ковальчук пропонує наступну класифікацію методів педагогічного дослідження (див. рис. 2.1) [4, с. 140]:

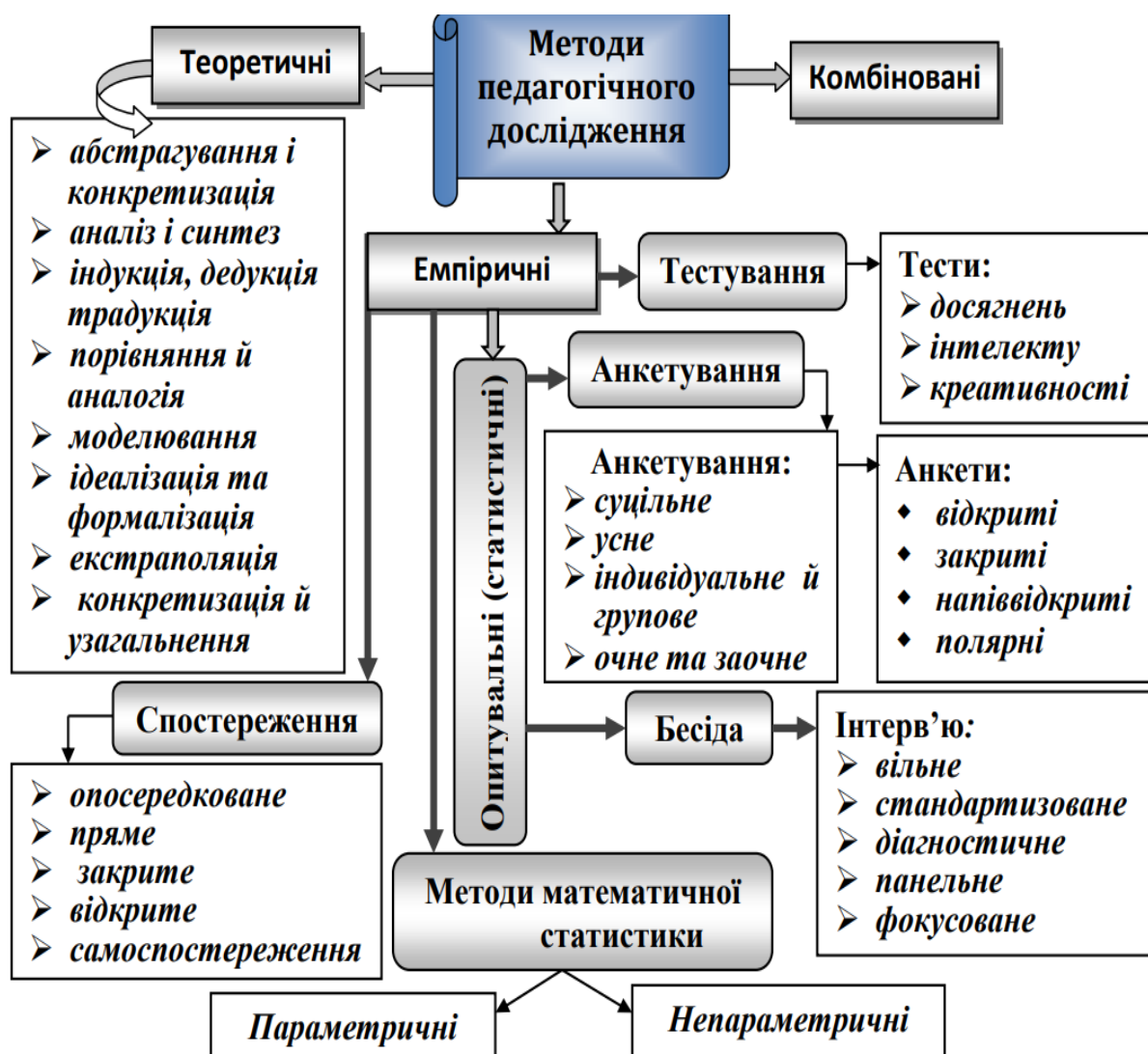

Рис. 2.1. Методи науково-педагогічних досліджень (за Л. Ковальчук)

У курсовому дослідженні (дослідницькому проєкті) потрібно надати перелік використаних методів для досягнення визначеної в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

В курсовому дослідженні (дослідницькому проєкті), зазвичай, застосовують:

– теоретичні методи – аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, систематизація, тобто методи огляду наукових джерел з проблеми дослідження;

– емпіричні методи – спостереження, анкетування, опитування, бесіда, моделювання, експертне оцінювання, тестування, експеримент, тобто конкретні методи та методики дослідження;

– методи обробки та аналізу даних – методи якісної та кількісної обробки.

Наприклад, Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій

*Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано комплекс **методів наукового дослідження**: 1) теоретичні – аналіз, систематизація наукових джерел для з'ясування сучасного стану досліджуваної проблеми, визначення діагностичного інструментарію, модифікування діагностичних проб; формулювання висновків; 2) емпіричні – вивчення медичної документації, інтерв'ювання, експеримент (констатувальний, формувальний); 3) якісно-кількісна обробка даних.*

2.4.6. Елементи наукової новизни

Кожне наукове дослідження містить наукову новизну. Зважаючи на те, що курсова робота (дослідницький проєкт) є першим кроком студента на науковому шляху, на якому починає формуватися науково-дослідницька компетентність здобувача першого (бакалаврського) рівня, то, вочевидь, мова може йти загалом про отримання у курсовому дослідженні певних елементів наукової новизни.

Характеризуючи новизну результатів, дослідник залишаючись у межах поставлених завдань, має показати, яке нове знання він отримав, розв'язуючи

їх. Зазвичай, наукову новизну отриманих результатів прийнято формулювати за допомогою таких фраз:

- *вперше* (теоретично обґрунтовано..., розроблено..., визначено сутність понять ..., визначено та обґрунтовано структуру і зміст
- ..., спроектовано й апробовано систему ... / методика ... , окреслено педагогічні умови ...);
- *подальшого розвитку набули* ;
- *поглиблено та уточнено*

Наприклад, Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій

Елементи наукової новизни одержаних результатів полягають у модифікації методики Sally Goddard Blythe для дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами; у застосуванні двох шкал оцінювання моторних дисфункцій: клінічної та педагогічної; розширено поле впливу на моторну сферу дитини шостого року життя із мовленнєвими труднощами за допомогою впровадження Траєкторії розвитку моторної сфери із застосуванням сучасних нейростимуляційних технологій.

2.4.7. Практичне значення дослідження

Практичне значення повинно містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність установ, організацій.

Наприклад, Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій.

Практичне значення дослідження полягає в модифікації методики Sally Goddard Blythe. Траєкторію розвитку моторної сфери із застосуванням сучасних нейростимуляційних технологій можна використовувати в установах системи раннього втручання, у закладах дошкільної освіти, реабілітаційних центрах. В Траєкторії розвитку моторної сфери детально описано вправи, які можуть використовуватись батьками.

2.4.8. Структура та обсяг курсової роботи (дослідницького проєкту)

Визначаючи структуру курсової роботи (дослідницького проєкту) слід перерахувати кількість розділів в роботі, назвати кількість сторінок та число найменувань у списку використаних джерел.

Наприклад, Тема: Подолання моторних дисфункцій у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами засобами нейростимуляційних технологій.

Структура та обсяг курсової роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 40 сторінок, з них основного тексту - 30 сторінок. Робота містить 9 таблиць, 3 рисунка. Загальний обсяг список використаних джерел - 43 найменувань, з них 11 – іноземними мовами.

2.5. Основна частина

Основна частина курсової роботи (дослідницького проєкту) складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають:

1. Перший розділ – теоретичне підґрунтя механізму порушення.

Завданням теоретичного розділу є демонстрація умінь і навичок здобувачів освіти щодо висвітлення інформації про те, наскільки механізм порушення вивчений в науці й практиці, які сучасні методики/технології/стратегії використовуються в діагностиці та корекції.

При описі теоретичного підґрунтя механізму порушення рекомендуємо дотримуватись такого алгоритму: висвітлення ключових/базових понять дослідницького проєкту, розкриття підходів різних авторів до їх тлумачення, у чому полягає подібність, а у чому – відмінність трактувань/поглядів, а також обґрунтування взаємозалежності передумов формування/розвитку і наслідків; розкриття практичних напрацювань вітчизняних і закордонних науковців із питання логопедичної діагностики певного механізму/явища/проблеми; опис апробованих та успішних стратегій логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого порушення. Текст бажано ілюструвати графічними матеріалами – таблицями, малюнками, схемами, графіками, діаграмами тощо, їх можна виділяти в окремі додатки.

Перший розділ завершується висновками (обсяг висновків не повинен перевищувати 1 стор.).

У процесі написання аналізу літературних джерел слід за основу брати такі фрази та вирази (*імена та прізвища науковців подано як зразок для оформлення посилань у тексті при аналізі досліджень науковців*) з

обов'язковим коректним цитуванням на автора:

- як зазначає Т. Скрипник, ...;
- на думку К. Луцько, ...;
- Н. Бабич зазначає, що...;
- аналіз наукових, методичних і нормативних джерел з проблеми дослідження показав, що ...;
- наразі зростає роль і якість досліджень, спрямованих на пошук ефективних шляхів організації та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами (Віт. Бондар, Дж. Деспелер, В. Засенко, А. Колупаєва, І. Луценко, Т. Скрипник, Н. Софій, О. Таранченко, Л. Флоріан, Д. Харві та ін.). Так, зазначеними авторами розроблено ...;
- провідна роль у розробленні ... належить науковцям (ПІБ);
- аналіз наявних практик дозволяє виокремити ...;
- для аналізу обрано кілька методологічних / методичних підходів;
- значущими для дослідження є також такі методологічні підходи, як ...;
- згідно з науковими педагогічними розвідками можна стверджувати, що ...;
- ЮНІСЕФ визначає інклюзивну освіту як ...;
- в українських наукових джерелах інклюзивна освіта визначається як ...;
- відповідно до Закону України «Про освіту» ...;
- так, В. Синьов, характеризуючи специфіку системи спеціальної освіти, зазначає, ...;
- відповідно до вимог методології системного підходу (Т. Ільїна, Є. Шиянов та ін.) систему інклюзивної освіти розглядають як цілісний комплекс компонентів...;
- в Україні питання ... розглядала О. Мартинчук, яка наголошувала на ...;
- науковці (Е. Данілавічюте, А. Колупаєва, О. Таранченко) долучились до розроблення ...;
- вагомий внесок у розроблення ... зроблено вітчизняними науковцями (ПІБ);
- результати науково-дослідної діяльності з вивчення проблеми ...

презентовано у монографії ...;

- концептуальні засади... представлено у наукових розвідках Е. Данілавічюте і С. Литовченко;

- значний внесок у розроблення ... зроблено О. Таран;

- значний інтерес для наших наукових розвідок представляють результати дослідження К. Тичини, у якому описано ...;

- повністю погоджуємось з думкою М. Максимчук, що ...;

- Г. Супрун у дисертаційному дослідженні дослідила особливості ...;

- О. Федоренко, досліджуючи проблему ..., визначила напрями та етапи, розробила методику ...;

- Т. Хомик розробила та науково обґрунтувала концепцію ...;

- Н. Софій дослідила організаційно-педагогічні умови інтегрованого супроводу учнів з ООП;

- В. Тищенко визначив та обґрунтував ...;

- здійснений аналіз досліджень і публікацій свідчить, що проблема становлення і розвитку інклюзивної освіти цікавить чимало закордонних (К. Black-Hawkins, J. Deppeler, T. Loreman, L. Florian, R. Smith) і вітчизняних (В. Бондар, І. Демченко, С. Миронова, Н. Назарова, З. Шевців та ін.) вчених.

- Звертаємо увагу, що ім'я та прізвища закордонних учених або авторські дані/назви/терміни варто вказувати мовою оригіналу. Наприклад, G. Blythe, N. Geschwind, J. Gibbs, K. Kleist, H. Liepmann, C. Njiokiktjien, C. Willoughby та ін..

Важливо! Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 7 сторінок або 23 % від загального обсягу дослідницького проєкту.

2. Другий розділ складається з двох підрозділів: логопедичної діагностики, аналізу її результатів та формулювання розгорнутого логопедичного висновку. Забезпечуючи логічну послідовність дослідження, має стати перехідним до наступного третього розділу та поєднати набуті теоретичні знання та вміння використовувати обрані методи та певний діагностичний інструментарій. У цьому розділі доречно схарактеризувати

організацію та проведення діагностичного дослідження, результати дослідження певного явища. З вичерпною повнотою викладаються результати власних досліджень студента, як вони одержані, та в чому полягає їх теоретична та практична значущість. Розділ може бути насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми). Усі таблиці, діаграми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність досліджуваних процесів.

Сучасна логодіагностика спрямована на виявлення у дітей функціонально-мовленнєвих / фізичних / соціоадаптаційних / інтелектуальних / функціонально-слухових / функціонально-зорових труднощів від незначних поодиноких особливостей функціонування (I ступінь прояву) до особливостей функціонування мовлення різного ступеня прояву в поєднанні з іншими особливостями функціонування (V ступінь прояву) [5, с. 47-95].

Наприкінці другого розділу слід подати розгорнутий логопедичний висновок, який має йти від загального до конкретного: від виявлення комплексу мовленнєвих симптомів для уточнення механізмів мовленнєвих порушень, до уточнення взаємодії між мовленнєвою та немовленнєвою симптоматикою. Логопедичний висновок має такі структурні елементи:

1. Дані анамнезу (записано з анкети для батьків).
2. Запит батьків.
3. Особливості сенсо-моторної сфери дитини.
4. Особливості гностико-праксічної сфери дитини.
5. Особливості когнітивної сфери дитини.
6. Особливості емоційно-комунікативної сфери дитини.
7. Особливості мовленнєвої сфери дитини. *Зверніть увагу! Чітко і деталізовано опишіть фокус дослідницького проєкта.*
8. Висновок.
9. Рекомендації.

Розділ завершується висновками до 1 сторінки.

Обсяг другого розділу – у межах 9 сторінок або 30 % від загального обсягу дослідницького проєкту.

3. Третій розділ передбачає опис стратегії логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого порушення та аналіз результатів повторного логопедичного обстеження. Виклад змісту третього розділу курсової роботи (дослідницького проєкту) підпорядковують фокусу дослідницького проєкту. Розділ може бути насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми).

При аналізі результатів повторного логопедичного обстеження бажано розкрити динаміку подолання або мінімізації проявів функціонально-мовленнєвих / фізичних / соціоадаптаційних / інтелектуальних / функціонально-слухових / функціонально-зорових труднощів / фокусу дослідницького проєкту, описати досягнення і труднощі дитини, сформулювати висновок про ефективність / малоефективність / неефективність впровадженої стратегії логопедичного втручання, про успіхи та труднощі дитини.

Розділ завершується висновками до 1 сторінки.

Важливо! Обсяг третього розділу – у межах 10 сторінок або 33 % від загального обсягу дослідницького проєкту.

2.6. Висновки

Висновки курсової роботи (дослідницького проєкту) є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження.

Саме тут коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, оцінка результатів дослідження з погляду відповідності меті роботи та поставлених у вступі завдань.

Кожен з висновків рекомендується формулювати однозначно,

використовуючи для цього такі дієслова: «проаналізовано...», «доведено...», «встановлено...», «розглянуто...», «рекомендується...».

Приклади фраз, які використовують при написанні висновків (зазвичай, за допомогою цих фраз починається речення):

- у розділі представлено ...;
 - проаналізовано сучасний стан...;
 - розглянуто закордонний досвід ...;
 - досліджено ...;
 - з'ясовано, що ...;
 - виявлено, що ...;
 - здійснено аналіз ...;
 - проаналізовано сучасний стан теорії та практики ... в Україні та окреслено їхній вплив на ...;
 - описано теоретичні та практичні здобутки вітчизняних науковців у контексті ...;
 - вивчено дослідження, присвячені проблемі ...;
 - з'ясовано значний інтерес науковців до ..., проте не виявлено жодного ґрунтовного дослідження з проблеми ...;
 - здійснений аналіз ...;
 - науково обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено систему (елементи системи, методику, систему вправ тощо)...;
 - запропоновано...;
 - схарактеризовано;
 - окреслено суть ...;
 - розроблений комплекс критеріїв і показників сформованості ... надав можливість оцінити ефективність системи;
 - динаміка зрушень у показниках рівня сформованості... становить...;
 - результати теоретико-експериментального пошуку підтвердили, що.
- У загальних висновках не можуть з'явитися пропозиції, які не було розглянуто у розділах.

Обсяг загальних висновків не повинен перевищувати 1 сторінки.

2.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент наукового апарату курсової роботи (дослідницького проєкту), котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список є однією із суттєвих складових курсової роботи (дослідницького проєкту), що віддзеркалює самостійну творчу працю її автора і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Список використаних джерел має відповідати темі дослідження, містити загальні джерела (підручники, посібники, довідники) та першоджерела (монографії, дисертаційні дослідження, статті у фахових вітчизняних та закордонних виданнях). При опрацюванні літературних джерел варто враховувати науковий доробок вітчизняних фахівців спеціальної освіти, зокрема, професорсько-викладацького складу випускової кафедри. Важливим є використання наукових здобутків інших країн, опрацювання іншомовних наукових джерел з проблеми дослідження.

Список повинен містити 35-50 найменувань, 80 % з яких з терміном видання за останні 5 років. Посилання на них мають наводитись у вигляді порядкового номера за списком джерел у квадратних дужках та сторінок (наприклад: [19] або [20, с. 156]; [15, с. 18]).

Джерело подається мовою оригіналу (українською, англійською чи іншою зарубіжною мовою).

Важливо! Категорично заборонено використання у курсовому дослідженні джерел-інформації держав-агресорів (Росія, Білорусія) та посилань на громадян держав-агресорів.

Відомості про джерела, включені до списку, треба давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назви праць, авторів, видавництва, року видання, сторінок тощо.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) Приклади оформлення бібліографічних джерел подано у Додатку В.

2.8. Додатки

Додатки до курсової роботи (дослідницького проекту) за результатами дослідження студента мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу дослідження згідно з обраною темою/фокусом дослідницького проекту.

У додатки доцільно включати діагностичні методики, карти-схеми обстеження, стимульний матеріал, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації допоміжного характеру. У кожному додатку зазначається, які матеріали розроблені власно автором роботи, а які з них запозичені з наукових джерел та педагогічної практики.

Додатки оформлюються з нової сторінки після списку використаних джерел (окремо з нової сторінки пишеться слово «ДОДАТКИ» по середині аркуша великим літерами, 14 шрифтом Times New Roman, після цього ставиться абзаційний відступ і з нової сторінки без нумерації наводяться додатки. Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої літери, вирівнювання справа, над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, і, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, "Додаток А", "Додаток Б". Якщо додаток у роботі лише один, він позначається як Додаток А.

Наприклад:

Додаток А

**Церебральна локалізація анатомічних структур,
що забезпечують рухові функції [24, 27, 33, 39]**

рухова функція	церебральна локалізація
рухові функції верхніх кінцівок	
використання предметів та інструментів, виконання на прохання дій з уявними предметами	ліва півкуля, нижньо-тім'яні та/або префронтальні та/або премоторні відділи
рухові функції нижніх кінцівок	
планування ходьби та рухів за участю всього тіла (тулуба); рухова функція, великі та дрібні рухи тіла; можливо, усвідомлення власного тіла	тім'яно-потиличні та премоторні/префронтальні відділи
первинні рухові функції	
рухи первинного (елементарного) характеру; може торкатися верхніх та/або нижніх кінцівок	контралатеральні премоторні відділи; область експресивного праксикону
тонус м'язів агоністів-антагоністів та швидкість регуляції	мозочок та/або підкіркові вузли
обробка сенсомоторної інформації	ліва півкуля, локалізація неспецифічна
механізм узгодження в часі, фактори швидкості, наприклад, при взаємодії агоністів та антагоністів	мозочкові, кортикальні, а також підкіркові структури
узгодженість рухів	
обробка пропріоцептивної інформації, що надходить від м'язів та суглобів до мозкових структур	аферентні пропріоцептивні шляхи або обробка інформації в мозочку або нижньотім'яних відділах
точність виконання великих рухів	моторна кора або підкіркові вузли; в деяких випадках мозолисте тіло
забезпечення бімануальної координації	ліва, права півкуля або мозолисте тіло
забезпеченість перехресних цілеспрямованих дій	мозолисте тіло, валик мозолистого тіла
цілеспрямованість рухів	мозочкова, вестибулярна, рухова чи кінестетична системи

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі, перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.5 – п'ятий підрозділ додатка В.

Наприклад:

Додаток В.5

Опитувальник для батьків дитини шостого року життя

№ з\п	Категорія запитань	Моторна навичка сформована	Моторна навичка не сформована

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д.

Розміщуються додатки у порядку появи посилань у тексті курсової роботи (дослідницького проекту).

Таким чином, курсова робота (дослідницький проєкт) повинна мати чітку, науково апробовану структуру: вступ (3 стор.), розділи I, II, III, висновки до розділів (до 26 сторінок), загальні висновки (1 сторінка), список використаних джерел (виконаний згідно з сучасними вимогами ведення бібліографії), додатки.

РОЗДІЛ 3

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)

3.1. Вимоги до оформлення текстового матеріалу

Курсова робота (дослідницький проєкт) виконується на стандартних аркушах білого односортового паперу формату А4 (210x297 мм).

Текст роботи має бути набраний за допомогою комп'ютера. Лінії, букви, цифри та знаки повинні бути максимально однаково чорними у всій роботі. Орієнтація аркушів тексту – книжкова. Аркуші з таблицями й ілюстраціями у форматі А4 можуть мати орієнтацію книжкову або альбомну. Дозволяється вже виготовлені ілюстративні матеріали (діаграми, карти або їх фрагменти, фотографії, дитячі малюнки тощо) подавати в роботах в кольоровому зображенні.

Текст роботи друкується шрифтом Times New Roman розміром 14 pt з абзацним відступом 1,25 см, через 1,5 інтервал. Сторінки роботи повинні мати поля таких розмірів: верхні та нижні – по 2 см, ліве – 2 см, праве – 1 см. З альбомною орієнтацією аркушів поля складають: ліве і праве – по 2 см, верхнє – 2 см, нижнє – 1 см, при цьому аркуш вказаної орієнтації переплітається за умови повороту проти годинникової стрілки на дев'яносто градусів.

Обсяг тексту курсової роботи має бути до 30 сторінок основного тексту. При цьому треба враховувати, що в загальному обсязі тексту не враховують титульний аркуш, зміст, матеріали додатків, список літератури, а також таблиці й малюнки, які повністю займають сторінку.

Усі сторінки роботи повинні мати нумерацію арабськими цифрами. Номер сторінки ставиться в правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Нумерація сторінок наскрізна, першою сторінкою є титульний лист

(номер не ставиться). Усі подальші сторінки нумеруються за порядком, у тому числі наявні малюнки та графіки, виконані на окремих сторінках.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту.

Наприклад,

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ МОТОРНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДИТИНИ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ

2.1. Процедура оцінювання стану сформованості моторних умінь і навичок у дитини шостого року життя

Кожну структурну частину курсового дослідження (дослідницького проекту) треба починати з нової сторінки.

Вимоги до оформлення ілюстративного матеріалу

Видами ілюстративного матеріалу в курсовому дослідженні (дослідницькому проекті) можуть бути: схема, рисунок, фотографія, діаграма і графік.

Ілюструють курсову роботу (дослідницький проект), виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними

деталлями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

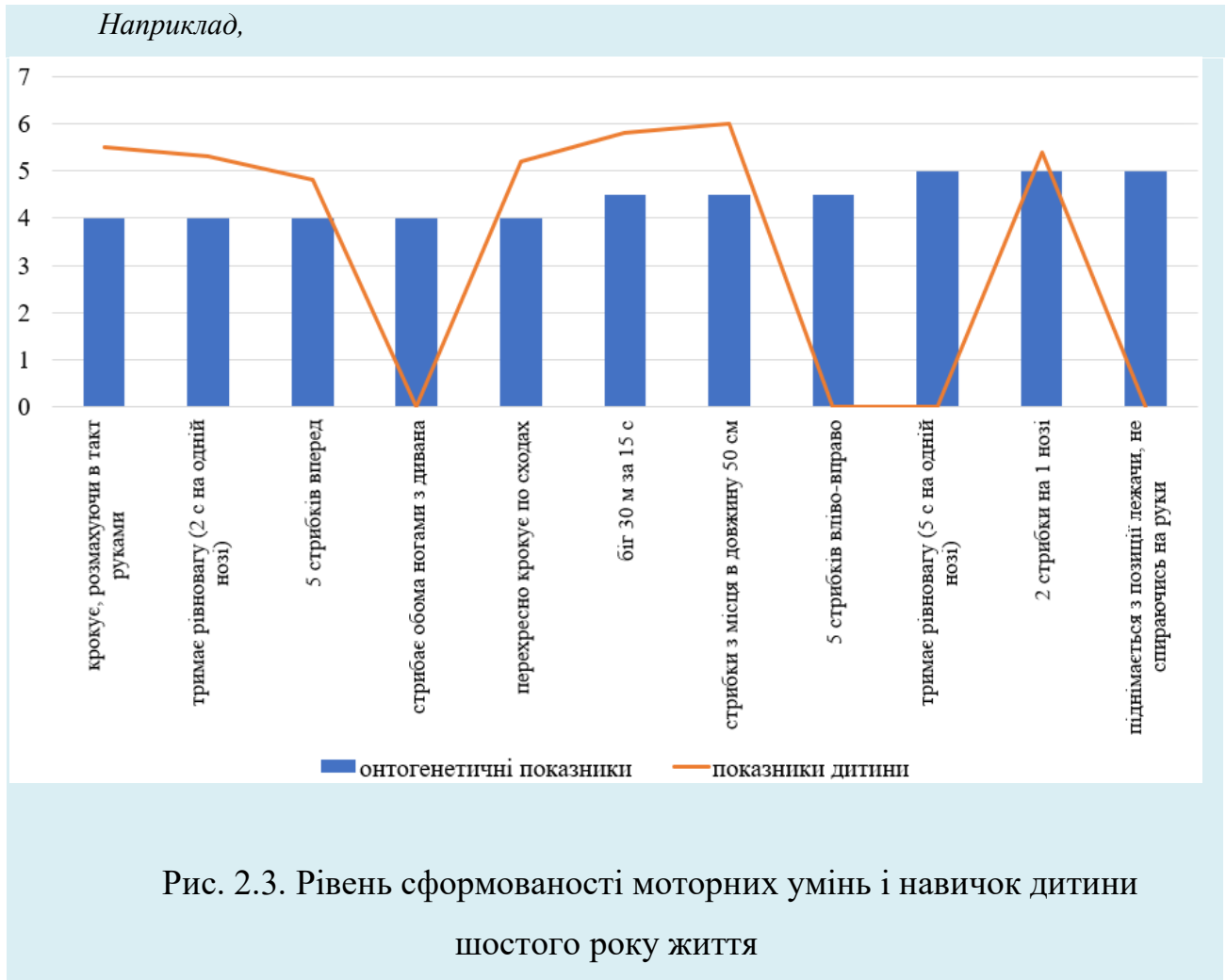
Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію (тлумачення, пояснення) будується так: деталі ілюстрації позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом.

Наприклад

Тобто Рис. 1.2. (це другий рисунок першого розділу).

Таким чином, рис. 2.2. (другий рисунок другого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках (рис. 3.1) або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Вимоги до оформлення таблиць

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Зазвичай таблиця складається із таких елементів: порядкового номера і тематичного заголовка, боковика, заголовків вертикальних граф (головки), горизонтальних рядків та вертикальних граф (основної частини,

тобто прографи).

Кожна таблиця повинна мати назву, котру розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери, вирівнювання по правому полю. Назву не підкреслюють. Назву таблиці розташовують посередині та наводять жирним шрифтом.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Наприклад,

Таблиця 1.2.

Програма дослідження особливостей сформованості моторних умінь і навичок та мануального праксису у дитини шостого року життя з мовленнєвими труднощами та з типовим розвитком

Досліджуваний процес чи функція	Зміст діагностичного завдання	Шкала оцінювання	Результати обстеження
Оцінка стану сформованості моторних умінь і навичок (методика Helga Sinnhuber)	Крокування, розмахуючи в такт руками Тримання рівноваги (на одній нозі) Стрибання вперед, вліво-вправо Стрибання обома ногами з дивана Перехресне крокування по сходах Біг 30 м за 15 с Стрибання з місця в довжину Стрибання на одній нозі Підіймання тулуба з позиції лежачи, не спираючись на руки	0 – не виявлено жодних порушень; 1 – виявлені незначні порушення (2-3); 2 – виявлені більш суттєві порушення (4-6); 3 – виявлено безліч порушень (понад 6); 4 – дитина не виконала вправу	Картка стану сформованості моторних умінь і навичок у дитини шостого року життя

Оцінка стану сформованості мануального праксису (методика Helga Sinnhuber)	Вирізання ножицями по контуру Застібання та розстібання гудзиків З'єднання лінією дві точки Ліплення шару та змійки Повертання ключа в замку Малювання хреста Намазування хліба Малювання людини Наливання води у стакан Нанизування дрібних бусин	0 – не виявлено жодних порушень; 1 – виявлені незначні порушення (2-3); 2 – виявлені більш суттєві порушення (4-6); 3 – виявлено безліч порушень (понад 6); 4 – дитина не виконала вправу	Картка стану сформованості мануального праксису у дитини шостого року життя
--	---	---	---

Якщо в розділі курсової роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Вимоги до оформлення цитат та посилань на використані джерела

При написанні курсової роботи (дослідницького проекту) студент повинен посилатися на джерела, матеріали, у яких висвітлюються результати досліджень або ідеї та висновки, на основі яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи та перевірити вірогідність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1; 3; 7]...».

Наприклад, Вважаємо, що найціннішим для фахівців, які опікуються питаннями моторного розвитку дитини раннього та дошкільного віку, є опис: ефективності рухової функції за Arnold Gesell [36]; розвитку моторних функцій за K. Connolly, B. Cratty, H. Williams [35]; нейрофізіологічних механізмів опанування руховими навичками за J. Paillard [40].

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання.

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Наприклад, пряме цитування

За M. Peters, R. Treloar, «загальна моторика – це рухова діяльність, яка здійснюється завдяки роботі великих м'язів тіла» [21, с. 5].

Наприклад, непряме цитування

До основних навичок мануального праксису, якими дитина опановує у період

дошкільного дитинства, за M. Peters та R. Treloar належать: вміння хапати, розкладати, маніпулювати, малювати, гортати сторінки книги, сортувати тощо [22].

Дослідження Ch. Njokiktien та E. Данілавичюте [4; 39] переконують нас в тому, що моторні дисфункції не обмежуються лише порушенням просторової, кінетичної та кінестетичної основи рухів.

3.2. Вимоги до оформлення аудіо та відеокейсу

Процес та результати дослідницького проєкту підтверджуєте аудіо-та/або відеофайлами. За 5 хвилин бажано продемонструвати динаміку роботи з клієнтом, процес логопедичного обстеження та роботи з дитиною/особою, де основний фокус – це вміння студента демонструвати набуті знання, уміння та навички, які він набув протягом попередніх років навчання. Тобто відео та аудіофрагменти мають бути записаними протягом взаємодії та співпраці з суб'єктом дослідницького проєкту.

Перш ніж почати записувати відео, виберіть правильне обладнання. Це може включати камери, веб-камери, штативи, освітлення та інші необхідні речі для створення високоякісних відеофрагментів. Перед записом важливо налаштувати параметри відео. Ви можете вибрати роздільну здатність, частоту кадрів, кодеки та інші параметри, що відповідають вашим потребам і сприяють якості відео. Після запису відео ви можете перейти до редагування. Програми для редагування відеофайлів надають різноманітні функції, такі як обрізка, злиття, додавання ефектів, налаштування кольору і звуку, а також додавання тексту та переходів. Радимо оформлювати відео у таких форматах: вихідному ширококомовному (1080p, HD) або у форматі програмних потоків MPEG-2, MPEG-4 (з розширенням .MPG).

Важливо! Переконайтеся, що на початку відео міститься логотип Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, назва курсового дослідження (дослідницького проєкту), прізвище та ім'я студента.

Підтримуваний формат аудіофайлу – MP3. Перш ніж розпочати записування аудіо, вам потрібно вибрати правильне обладнання. Це може включати мікрофони, аудіоінтерфейси, навушники та інші аксесуари, які

підходять для вашої конкретної потреби. Перед записом аудіофайлів важливо правильно налаштувати звукові параметри. Ви можете вибрати формат запису, розмір файлу, розширення і якість звуку відповідно до своїх вимог. Після запису аудіо ви можете перейти до редагування. Програми для редагування аудіофайлів дозволяють вам вирізати, злити, змінювати гучність, додавати ефекти і багато іншого.

Сучасні мобільні пристрої мають вбудовані камери й мікрофони, що дозволяє захоплювати аудіо й відео безпосередньо з вашого смартфона або планшета. Деякі додатки також надають розширені функції редагування прямо на вашому мобільному пристрої.

Мінімальна тривалість аудіовізуального фрагмента: 240 секунд, максимальна – 300 секунд.

Таким чином, створення аудіо- та відеофрагментів відкриває безліч креативних можливостей. Ви можете експериментувати з різними звуковими ефектами, монтажними прийомами, візуальними ефектами та комбінаціями, щоб створити унікальні твори мистецтва.

Аудіо- та/або відеофайли розташовуються на Гугл-диску, доступ до якого буде зазначено у відповідному завданні ЕНК, а посилання на них кріпляться до цього ж завдання в ЕНК та демонструються під час захисту курсового дослідження (дослідницького проєкту).

3.3. Вимоги до оформлення презентації

Завершальним етапом курсового дослідження (дослідницького проєкту) студента є підготовка до презентації отриманих результатів.

Під час презентації результатів курсового дослідження (дослідницького проєкту) потрібно розповідати, чітко формулюючи свої думки, презентувати практичні напрацювання та результати щодо ефективності роботи. Необхідно заздалегідь продумати зміст доповіді, послідовність викладення думок, чітку структурованість виступу: вступ, основна частина (власне самостійний

доробок), висновки.

Обов'язковою наочною підтримкою доповіді є презентація основних результатів курсового дослідження (дослідницького проєкту). Переконайтеся, що зображення містить логотип Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, назву курсового дослідження (дослідницького проєкту), прізвище студента. Пам'ятайте, не варто перевантажувати слайди текстом. Для захисту треба обирати найбільш вагомі результати з того, що уточнено, досліджено, виявлено. Подавати матеріал можна у вигляді схем, таблиць, діаграм.

Переваги мультимедійної презентації:

- унаочнює матеріали, що презентуються;
- підвищує оперативність і об'єктивність оцінювання результатів наукового дослідження;
- гарантує безперервний зв'язок викладач-студент;
- сприяє розвитку продуктивних, творчих функцій мислення студентів, формуванню операційного стилю мислення.

Презентація складається з 5-7 слайдів. Вони мають якнайповніше представити вагомість, результативність, самостійність дослідження. У тексті слайда доцільно викладати основні думки, тези виступу. Коментування того чи іншого слайду може мати місце за потреби додаткового уточнювального пояснення відповіді.

Доповідь повинна тривати не більш 4-5 хвилин.

Рекомендації для успішної презентації:

- зміст презентації має бути структурованим: назва, вступ, мета і завдання дослідження, методологія, результати, висновки та ін.;
- презентації не повинні містити цілі абзаци тексту;
- кожен слайд повинен містити заголовок, який підсумовує інформацію, яка висвітлена на слайді;
- презентація має бути логічною – початою завершеною;
- використовуйте великі шрифти. Дрібний шрифт важко читати та

сприймати;

- використовуйте максимально світліші фони із темним текстом;
- різноманітність зробить Вашу презентацію цікавою;
- слайди призначені для того, щоб доповнити Вашу презентацію, а не бути основним читабельним текстом. Не читайте свою презентацію, а вільно розповідайте;
- не читайте зі слайда – змінюйте вибір слів та речень;
- обов'язково підтримуйте зоровий контакт з аудиторією;
- використовуйте лазерну вказівку, щоб указати характерні особливості слайда під час розмови;
- говоріть голосно, чітко та лаконічно.

3.4. Вимоги до оформлення інформованої згоди від батьків дитини

Інформована згода є обов'язковим документом для проведення курсового дослідження (дослідницького проєкту), підписується батьками та студентами. Рішення батьків повинно бути добровільним. Воно не може бути результатом зовнішнього примусу.

Зразок інформованої згоди

ІНФОРМОВАНА ЗГОДА

Я/Ми, _____ (імена батьків дитини або їх законних представників) даю/ємо згоду на проведення логодіагностичної, корекційно-відновлювальної та консультаційної роботи студента, майбутнього вчителя-логопеда, з моєю дитиною _____ (ім'я дитини) на період з 02 вересня по 20 грудня 2024 року. Не заперечую проти аудіо та відеозйомки фрагментів логопедичної роботи з моєю дитиною.

дата, підпис батьків

Я, _____ (під студента)
зобов'язуюсь не розголошувати персоніфіковану та конфіденційну інформацію про дитину. Отримані дані використаю лише протягом захисту курсового дослідження.

дата, підпис студента

Зворотний бік інформованої згоди

Виконання дослідницького проєкту є успішною міжнародною практикою, де студенти випускники в реальному часі мають продемонструвати набуті компетентності та результати навчання, що дозволяє університету оцінити рівень набутих знань та умінь і прийняти рішення щодо присудження кваліфікації «вчитель-логопед».

Шановні батьки! Для нас цей проєкт є важливим. Звертаємо Вашу увагу, що основним фокусом аудіо- та відеофрагментів є студент та його діяльність. Уклінно просимо дозволити бути Вашій дитині в кадрі. Ми обіцяємо, що ні в якому разі інформація не буде поширеною, а використана буде лише під час захисту дослідницького проєкту. Дякуємо за розуміння, співпрацю та взаємодію!

Фотокопія інформованої згоди від батьків дитини є одним із додатків курсового дослідження (дослідницького проєкту).

РОЗДІЛ 4

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ)

Завершальним етапом роботи студента є підготовка до захисту курсової роботи (дослідницького проєкту) і захист на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної педагогіки.

Робота може бути допущена до захисту у разі:

- виконаної та оформленої за вимогами курсової роботи (дослідницького проєкту);
- отримання позитивних результатів проходження процедури перевірки роботи бібліотекою та системою StrikePlagiarism на плагіат:

Оцінювання за показником КП2:

0 - 0,99	– 5 балів
1,0 - 1,99	– 4 балів
2,0 - 2,99	– 3 бали
3,0 - 3,99	– 2 бали
4,0 - 4,99	– 1 бал

- підготовленої презентації про результати курсового дослідження (дослідницького проєкту);
- підготовленого аудіо- та відеокейсу про хід і результати курсового дослідження (дослідницького проєкту);
- прикріплених курсової роботи, презентації та відеофайлу в ЕНК «Курсова робота (дослідницький проєкт з ВД)».

Основні вимоги до структури доповіді для захисту

Доповідь необхідно будувати за такою структурою:

- обґрунтування фокуса вашого дослідницького проєкту;
- мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження;
- роз'яснення того, що з'ясовано, встановлено, виявлено, доведено;
- розкриття стратегії логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого

порушення;

- показ труднощів, які довелося долати у процесі дослідження;
- перспективи подальшого розвитку теми дослідження.

Під час захисту студент повинен розповідати, чітко формулюючи свої думки, а не читати конспект підготовленої доповіді. Читання тексту часто набуває формальних ознак, що робить доповідь нецікавою. Тому необхідно заздалегідь продумати зміст доповіді, послідовність викладення думок, чітку структурованість виступу: вступ, основна частина (власне самостійний доробок), висновки.

Обов'язковою підтримкою доповіді може бути комп'ютерна презентація та перегляд аудіо та/або відеофайлів основних результатів дослідження курсової роботи (дослідницького проєкту).

Доповідь повинна тривати не більш 10 хвилин (презентація – 4-5 хвилин; відеокейс – 5 хвилин).

Після доповіді члени кафедри, наукові керівники, здобувачі освіти можуть ставити запитання, зміст яких має відповідати проблемі дослідження. Запитання ставляться з метою уточнення методичних підходів, з'ясування особистого внеску студента у розроблення завдань дослідження, виявлення рівня загальнонаукової та методичної підготовки випускника зі спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Процедура захисту:

1. Готовність текстової частини курсового дослідження (дослідницького проєкту).

2. Захист основних положень курсового дослідження (дослідницького проєкту) передбачає:

- презентацію основних положень дослідницького проєкту;
- демонстрацію аудіо- та/або відеокейсу;
- демонстрацію вміння захистити проєкт;
- активну участь в обговоренні інших проєктів одногрупників.

Критерії оцінювання курсової роботи (дослідницького проєкту)

Оцінювання курсової роботи (дослідницького проєкту) здійснюється таким чином:

- текстова частина – за 20 бальною шкалою – науковим керівником. Критерії оцінювання в таблиці 3.3;
- реалізація курсової роботи (дослідницького проєкту) – за 40 бальною шкалою – науковим керівником. Критерії оцінювання в таблиці 3.4;
- захист курсової роботи (дослідницького проєкту) – за 40 бальною шкалою членами комісії із захисту курсових робіт. Критерії оцінювання в таблиці 3.5.

Таблиця 3.3

Критерії оцінювання текстової частини курсової роботи (дослідницького проєкту)

Критерії оцінювання тексту курсової роботи	Мах кількість балів
1. Узгодженість структурних компонентів курсової роботи (теми, предмету, мети, завдань, теоретичної та практичної частини, висновків).	3
2. Опрацювання та використання відповідних темі сучасних (за останні 5 років) наукових джерел у теоретичному розділі роботи, зокрема іншомовних	3
3. Дотримання етики посилань, цитувань першоджерел	3
4. Повнота висновків та узгодженість завданням дослідження	3
5. Дотримання норм академічного письма (проходження перевірки на плагіат) Оцінювання за показником КП2: 0 - 0,99 – 5 балів 1,0 - 1,99 – 4 балів 2,0 - 2,99 – 3 бали 3,0 - 3,99 – 2 бали 4,0 - 4,99 – 1 бал	5
6. Професійне зростання: розвиток навичок критичного, проектного та наукового мислення	3
Всього за якість тексту курсової роботи	20 балів

Таблиця 3.4

**Критерії оцінювання реалізації курсової роботи
(дослідницького проєкту)**

Критерії оцінювання реалізації курсової роботи	Мах кількість балів
Уміння розробити\модифікувати методику дослідження фокуса дослідницького проєкту	5
Уміння реалізувати діагностичну методику, що досліджує фокус/предмет курсової роботи (дослідницького проєкту)	10
Уміння сформулювати розгорнутий логопедичний висновок	5
Уміння реалізувати стратегію логокорекційного втручання щодо подолання або мінімізації проявів порушеного механізму/мовленнєвого порушення.	10
Адекватність застосованих методів та методик дослідження.	10
Всього за реалізацію завдань курсової роботи	40

Таблиця 3.5

**Критерії оцінювання захисту курсової роботи
(дослідницького проєкту)**

Критерії оцінювання захисту курсової роботи	Мах кількість балів
1. Уміння підготувати презентацію відповідно до вимог щодо її оформлення	5
1. Уміння підготувати аудіо та/або відеокейс відповідно до вимог щодо їх оформлення	20
4. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на запитання	5
2. Активна участь в обговоренні дослідницьких проєктів одногрупників	10
Всього за якість захисту курсової роботи	40

Таким чином, оцінювання курсової роботи здійснюється за 100 бальною шкалою (таблиця 3.6).

Таблиця 3.6

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100- бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойчук Ю. Д., Коваленко В. Є., Перетяга Л. Є., Голуб Н. М. Методичні рекомендації до виконання індивідуального наукового дослідження магістра та його захисту презентації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта». Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019. 53 с.
2. Герлянд Т.М. Дослідницькі проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710803/1/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B4%20%D0%A2.%D0%9C._%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf
3. Ісаєва Г. Метод проектів - ефективна технологія навчання. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/1415/>
4. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
5. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі. 2021. URL: https://ispukr.org.ua/?page_id=8429#.YvOzGnZBzIV
6. Освітньо-професійна програма 016.01.01 Логопедія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: https://fpsrso.kubg.edu.ua/images/2023-2024/KSIO/LOG/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F_%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B82024.pdf
7. Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, затвердженого рішенням Вченої ради Університету від 21 березня 2024 року (протокол № 2) та введеного в дію

наказом від 21.03.2024 № 254. URL:
https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osv_protseesu.pdf

8. Психологічний супровід і соціально-педагогічна робота в закладі освіти: теорія та практика: колект. моногр. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2020. 395 с

ДОДАТКИ

Додаток А.1

**Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи
(дослідницького проєкту) зі спеціалізації «Інклюзивна освіта»**

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

КУРСОВА РОБОТА
з дисциплін вибіркового блоку «Інклюзивна освіта»

на тему:

**ФОРМУВАННЯ УМІННЯ ВИКОНУВАТИ СИНТАКСИЧНІ
ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕЧЕНЬ НА ПИСЬМІ У МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА З
СИНТАКСИЧНИМ ДИСГРАМАТИЗМОМ**

Студентки 4 курсу,
групи ЛОГб-2-21-4.0д
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньої програми 016.01.01 Логопедія
Довгої Крістини Русланівни

Науковий керівник: Мартинчук О.В.,
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної та
інклюзивної освіти

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне джерело

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2024 р.

**Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи
(дослідницького проєкту) зі спеціалізації «Навчання та розвиток дітей з
аутизмом»**

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

КУРСОВА РОБОТА
з дисциплін вибіркового блоку
«Навчання та розвиток дітей з аутизмом»

на тему:

**РОЗВИТОК БАЗОВОГО ПОЛІСЕНСОРНОГО СПРИЙНЯТТЯ
У ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ РОЗЛАДАМИ
АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА**

Студентки 4 курсу,
групи ЛОГб-2-21-4.0д
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньої програми 016.01.01 Логопедія
Довгої Крістіни Русланівни

Науковий керівник: Мартинчук О.В.,
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної та
інклюзивної освіти

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне джерело

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

**Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи
(дослідницького проєкту) зі спеціалізації «Раннє втручання»**

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

КУРСОВА РОБОТА
з дисциплін вибіркового блоку
«Навчання та розвиток дітей з аутизмом»

на тему:

**РОЗВИТОК РОЗУМІННЯ МОВЛЕННЯ У ДИТИНИ ТРЕТЬОГО РОКУ
ЖИТТЯ З ПОРУШЕННЯМ АКУСТИКО-ПРЕДМЕТНОЇ СПІВВІДНЕСЕНОСТІ**

Студентки 4 курсу,
групи ЛОГб-2-21-4.0д
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньої програми 016.01.01 Логопедія
Довгої Крістіни Русланівни

Науковий керівник: Мартинчук О.В.,
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної та
інклюзивної освіти

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне джерело

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2024 р.

Приклад оформлення змісту курсової роботи

Якщо тема курсової роботи:

«ПОДОЛАННЯ МОТОРНИХ ДИСФУНКЦІЙ У ДИТИНИ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ НЕЙРОСТИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОСТИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОДОЛАННІ МОТОРНИХ ДИСФУНКЦІЙ	6
Висновки до першого розділу.....	12
РОЗДІЛ ІІ. ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ МОТОРНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДИТИНИ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ	13
2.1. Процедура оцінювання стану сформованості моторних умінь і навичок у дитини шостого року життя	13
2.2. Ступень прояву моторних дисфункцій та рівень підтримки.....	16
Висновки до другого розділу.....	19
РОЗДІЛ ІІІ. ПОДОЛАННЯ МОТОРНИХ ДИСФУНКЦІЙ У ДИТИНИ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ У З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ НЕЙРОСТИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	20
3.1. Траєкторія розвитку моторної сфери із застосуванням сучасних нейростимуляційних технологій.....	20
3.2. Динаміка показників прояву моторних дисфункцій.....	26
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	34

Приклад оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	<p>1. Бабич Н. М. Фонетика та фонологія з основами аудіології : навч.-метод. посіб. для майбутніх логопедів. Київ :ТОВ «Альянс». 2022. 217 с.</p> <p>2. Глиняна О. О. Основи кінезіотейпування: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 125 с.</p>
Два автора	<p>1. Конопляста С. Ю., Сак Т. Б. Логопсихологія: навч. посіб. / за ред. М. К. Шеремет. К. : Знання, 2010. 293 с.</p> <p>2. Кочерга О. В., Шорохова В. В. Використання балансувальної дошки доктора Френка Белгау в навчально-корекційній роботі з учнями 1-4 класів. Київ : Видавничий дім «Слово», 2015. 64 с.</p> <p>3. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії: навч. посіб. Суми : ФОП Цьома С.П., 2016. 252 с.</p>
Три автора	<p>1. Дегтяренко Т., Лобанова О., Дудченко І. Мовленнєва і сенсорна системи та їх порушення. Суми : СумДПУ, 2020. 420 с.</p> <p>2. Ткаченко Л., Деуля І., Шаповалова І. Програма з корекційно-розвиткової роботи для дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення (заїкання). Тернопіль : Мандрівець, 2021. 72 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Асистент вчителя в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / Дятленко Н. М., Софій Н. З., Мартинчук О. В., Найда Ю. М. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 250 с.</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Практика асистента педагога: міжнародний й український контекст: результати дослідження / О. Федоренко, О. Мартинчук, Н. Софій, Г. Лук'янова, О. Кошіль, Т. Симоненко, Л. Байда, Ю. Найда. Київ : ФОП Парашин, 2020, 122 с.</p> <p>2. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. / О. В. Мартинчук, І. М. Маруненко, К. В. Луцько та ін.; за заг. ред. О. В. Мартинчук. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.</p> <p>3. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: Вип. 19 / за ред. М. Шеремет, О. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук, 2022. 274 с.</p>
Монографія	<p>1. Бабич Н. М. Комунікативний потенціал дошкільників з порушеннями зору та інтелекту : монографія. LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. 226 с.</p> <p>2. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 430 с.</p> <p>3. Скрипник Т. В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху: монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 208 с.</p>

Колективна монографія	<p>1. Martynchuk O. Investigation of professional-personal readiness of future special teachers for inclusive education. <i>Social inclusion in the Special Education. Student-Teacher-Environment</i>. Wydawnictwo Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, 2018. P. 87–103.</p> <p>2. Лопатинська Н. А. Сучасні нейротехнології у логокорекційній діяльності дітей дошкільного віку із різними типами мовленнєвого дизонтогенезу. <i>Корекційно-реабілітаційна діяльність в сучасному освітньому просторі</i> : монографія / за заг. ред. О. В.Боряк, Т. М. Дегтяренко. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. С. 162–183.</p>
Колективний автор	<p>1. Особливі діти: освіта і соціалізація : збірник тез доповідей VI Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології / Хортицька національна академія. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2020. 310 с.</p>
Багатотомне видання	<p>1. Njokiktien Charles. <i>Pediatric Behavioural Neurology: Clinical Principles</i>. Amsterdam. 1988. Vol. 1 – 395 p., Vol. 2 – 230 p., Vol. 3 – 388 p.</p>
За редакцією	<p>1. Логопедія. Підручник / за ред. М. К. Шеремет. Київ : Слово, 2015. 376 с.</p>
Автор і перекладач	<p>1. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. Харків, 2019. 304 с.</p>
Частина видання	
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>1. Мартинчук О. В., Луцько К. В. Сенсорні чинники когнітивного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. <i>Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities: Collected materials of II International scientific conference (Lithuania, Kaunas, 22 Feb. 2019)</i>. Kaunas, 2019. P. 455–457.</p> <p>2. Мартинчук О. В. Інклюзивна освіта в контексті розвитку освітології. <i>Освіта дітей з особливими потребами : від інституалізації до інклюзії</i> : Матеріали Міжнарод. конгресу зі спеціальної педагогіки, психології та реабілітології (Україна, м. Вінниця, 27–28 жовт. 2016 р.). Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2016. С. 223–226.</p> <p>3. Мартинчук О. В., Найда Ю. М. Пурська І. І. Формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку через впровадження технології «Лялька як персона» в інклюзивному середовищі. <i>Молодіжна наука в Україні : виклики та перспективи</i> : Матеріали Всеукр. наук.- практич. конф. (Україна, м. Київ, 17 лют. 2017 р.). Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 73–76.</p>

<p>Статті з продовжувачих та періодичних видань</p>	<p>1. Мартинчук О. В. Інклюзивна педагогіка в контексті розвитку сучасного наукового знання про освіту. <i>Освітнологія/Oświatologia</i>. 2016. Вип. V. С. 147–151.</p> <p>2. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців у галузі спеціальної освіти: нові підходи. <i>Особлива дитина: навчання і виховання</i>. 2018. № 1 (85). С. 14–28.</p> <p>3. Мартинчук О. В., Луцько К. В. Комплексна організація компенсаторно-корекційної допомоги дітям з порушеннями слухової функції. <i>Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія</i>. 2016. Вип. 32, ч. 1. С. 175–180.</p> <p>4. Скрипник Т.В. Специфіка реалізації міждисциплінарного командного супроводу в інклюзивному освітньому середовищі України. <i>Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)</i>. 2019. Вип. 14. С. 302–313.</p> <p>5. Таран О. П. Дослідження професійної готовності студентів психолого-педагогічних спеціальностей до роботи з дітьми. <i>Педагогічний процес: теорія і практика (серія психологія)</i>: зб. наук. праць. 2018. № 3 (62). С. 78–83.</p> <p>6. Тичина К. О. Напрями гармонізації міжособистісних стосунків у сім'ях, що виховують дітей старшого дошкільного віку з порушеннями. <i>Науково-методичний журнал «Логопедія»</i>. 2018. № 12. С. 105–111.</p> <p>7. Федоренко О. Ф. Аспекти універсальності в застосуванні МКФ. <i>Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови</i>. 2019. Вип. 15. С. 316–323.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	
<p>Книги</p>	<p>1. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ : програмно-методичний комплекс / за ред. Є. Ф. Соботович. Київ : Актуальна освіта, 2007. 120 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/8725/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80-%D0%A2%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf</p> <p>2. Рібцун Ю. В. Дошкільнятко: корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : навч.-метод. посіб. Київ, 2014. 238 с. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/32307429.pdf</p>
<p>Законодавчі документи</p>	<p>1. Міжнародна класифікація хвороб МКХ-10-АМ. URL: https://nszu.gov.ua/storage/files/Klasyfikator_xvorob_ta_sporidne_nyx_problem_oxorony_zdorovya_NK_0252019.pdf</p> <p>2. Закон України «Про вищу освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text.</p> <p>3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05 січня 2021 р. № 28 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти». URL:</p>

	https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-016-specialna-osvita-dlya-drugogo-magisterskogo-rivnya-vishoyi-osviti
Періодичні видання	<p>1. Магістерські дослідження. Тематичний огляд та анотації магістерських робіт за освітнім рівнем «магістр» 2021 р. <i>Наукові здобутки студентів Інституту людини : ел. зб. наук. пр. студентів.</i> 2021. Спецвипуск. 85 с. URL: http://studscientist.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/126/182</p> <p>2. Огнев'юк В., Проценко О., Мельниченко О., Міждисциплінарний підхід у професійній підготовці здобувачів вищої освіти в умовах магістратури (на прикладі навчальної дисципліни «Освітологія»). <i>Освітологічний дискурс.</i> 2021. Том 33. № 2. URL: https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/842</p>
Сторінки з веб- сайтів	1. Картки візуальної підтримки процесу навчання. <i>ДивоГра</i> : веб-сайт. URL: http://www.dyvogra.com/uk/visual-support-cards-for-the-learning-process-are-individual/ .
	Інші документи
Стандарти	<p>1. ДБН 2.2-40 : 2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. [Чинний від 2019-04-01]. Київ, 2018. 68 с. (Державні будівельні норми України).</p> <p>2. ДБН 2.2-3 : 2018. Будинки і споруди. Заклади освіти. [Чинний від 2018-09-01]. Київ, 2018. 63 с. (Державні будівельні норми України).</p>
Патенти	<p>1. Спосіб діагностики слухо-мовної функції людини / М. В. Шевченко, В. К. Рибальченко, Г. О. Слабкий, Л. А. Карамзіна : пат. 52193 Україна : МПК: А61В 5 /12 ; опубл. 10.08.2010.</p> <p>2. Спосіб відновлення вимовної функції у дошкільнят з порушеннями фонетико-фонематичної сторони мовлення / Ю. В. Рібцун : пат. 44366 Україна : МПК: А61М 21/00, А61Н 1/00 ; опубл. 25.09.2009.</p> <p>3. Спосіб локальної корекції тону м'язів периферичного артикуляційного апарату при тяжких порушеннях мовлення / С. М. Семак : пат. 114385 Україна : МПК: А61Н 39/00, А61Н 1/00 ; опубл. 10.03.2017.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 112483 Україна. Навчально-методичний посібник «Формування комунікативної компетенції дошкільника з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзивного освітнього середовища» Частина II» / К. А. Шапочка ; заявл. 22.03.2022 ; опубл. 2022, Бюл. № 70.</p> <p>2. А. с. 112551 Логопедична технологія «Дивографіті» для формування базових навичок письма у дітей: особливості її використання / Л. Журавльова; заявл. 30.03.2022 ; опубл. 2022, Бюл. № 70.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	1. Мартинчук О. В. Теорія та практика підготовки фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : автореф. дис. докт. пед.

	<p>наук : 13.00.03. Київ, 2019. 43 с.</p> <p>2. Ляна О. В. Відновлення мовленнєвого спілкування при афазії у осіб післяінсультного стану : дис. канд. пед. наук : 13.00.03 / Київ, 2018. 269 с.</p> <p>3. Павлова Н. В. Формування комунікативної активності у немовленнєвих дітей молодшого дошкільного віку засобами інноваційних технологій : дис...канд. пед. наук : 13.00.03 / Одеса, 2017. 209 с.</p> <p>4. Скрипник Т. В. Системно-феноменологічний підхід до діагностики та корекції розвитку дітей з аутизмом : дис... д-ра психол. наук : 19.00. 08 / Київ, 2010. 385 с.</p>
--	--

Наводимо приклади оформлення літературних джерел викладачів кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Монографія

1. Бабич Н. М. Комунікативний потенціал дошкільників з порушеннями зору та інтелекту: монографія. LAP LAMBERT Academic Publishing, LAMBERT Academic Publishing, 2019. 226 с.
2. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : монографія. К. : Центр учбової літератури, 2018. 430 с.
3. Martynchuk O. Investigation of professional-personal readiness of future special teachers for inclusive education. *Social inclusion in the Special Education. Student-Teacher-Environment*. Wydawnictwo Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach. 2018. P. 87–103.
4. Скрипник Т. В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху: монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 208 с.

Посібники

1. Дятленко Н. М., Софій Н. З., Мартинчук О. В., Найда Ю. М. Асистент вчителя в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 250 с.
2. Спеціальна педагогіка : навч. посібник / Мартинчук О. В., Маруненко І. М., Луцько К. В та ін.; за заг. ред. Мартинчук О. В. Київ, Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. 2017. 364 с.

Статті у наукових періодичних виданнях

1. Martynchuk O., Skrypnyk T., Sofiy N., Bahdanovich Hanssen N. Inclusive education in Ukraine – tension between policy and practice. *Dialogues between Northern and Eastern Europe on the Development of Inclusion. Theoretical and Practical Perspectives* / Edited By Natallia Bahdanovich Hanssen, Sven-Erik Hansén, Kristina Ström. London: Routledge, 2021. P. 148-167. (in English). (Scopus).
2. Skrypnyk T., Maksymchuk M., Martynchuk O.; Suprun H., Pavliuk R. Increasing the Competence of Teachers in the Formation of Socio-Emotional Skills of Inclusive Classes Pupils. *The New Educational Review*. 2021. 65 (3). 224-235. DOI: 10.15804/tner.2021.65.3.18 (Scopus)

3. Martynchuk O., Skrypnyk T., Sofiy N. Current Trends in the Training of Specialists in Special Education to Understand and Meet the Educational Needs of Pupils with SEN in the Context of Building the New Ukrainian School. *Progress in Education*. Vol. 72. 2022. USA, Nova Science Publishers. P. 33-64.
4. Мартинчук О. В. Інклюзивна педагогіка в контексті розвитку сучасного наукового знання про освіту. *Освітнологія/Oświatologia*. 2016. Вип. V. С. 147–151.
5. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців у галузі спеціальної освіти: нові підходи. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2018. № 1 (85). С. 14–28.
6. Мартинчук О. В. Професійна діяльність спеціальних педагогів інклюзивних закладів освіти у країнах з високим рівнем розвитку освітніх систем (на прикладі Великобританії, Фінляндії та Ізраїлю). *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. 2018. Вип. 12. С. 188–201.
7. Мартинчук О. В., Луцько К. В. Комплексна організація компенсаторно-корекційної допомоги дітям з порушеннями слухової функції. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2016. Вип. 32, ч. 1. С. 175–180.
8. Скрипник Т. В., Мартинчук О. В. Алгоритм психолого-педагогічного супроводу учнів молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2021. Том 32 (71). № 2. 2021. С. 163-168.
9. Скрипник Т.В. Специфіка реалізації міждисциплінарного командного супроводу в інклюзивному освітньому середовищі України. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. 2019. Вип. 14. С. 302-313.
10. Скрипник Т.В., Мартинчук О.В., Супрун Г.В., Криваковська Р.В. Особливості партнерства між фахівцями закладу освіти та батьками дитини з особливими освітніми потребами. *Наукові перспективи*. №6 (24). 2022. С. 528-544.
11. Таран О. П. Дослідження професійної готовності студентів психолого-педагогічних спеціальностей до роботи з дітьми. *Педагогічний процес: теорія і практика (серія психологія)*: зб. наук. праць. 2018. № 3 (62). С. 78–83.
12. Таран О. П., Лісайчук А. С. Особливості емоційної компетентності дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*: збірник наукових праць. 2019. Вип. 14. Т. 1. С. 313-323.
13. Тичина К. О. Вивчення батьківського ставлення до дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *Науково-методичний журнал «Логопедія»*. 2017. № 10. С. 74–83.
14. Тичина К. О. Напрями гармонізації міжособистісних стосунків у сім'ях, що виховують дітей старшого дошкільного віку з порушеннями. *Науково-методичний журнал «Логопедія»*. 2018. № 12. С. 105–111.

15. Тичина К. О. Сучасні погляди на проблему міжособистісних стосунків у сім'ях, що виховують дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. Теорія і практика сучасної психології: зб. наук. праць. 2018. № 2. С. 199–202.

16. Тичина К.О. Особливості уявлень про міжособистісні сімейні стосунки у дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2017. № 4 (84). С. 86–95.

17. Федоренко О. Особливості соціальної інтегрованості молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2015. № 1. С. 79-85.

18. Федоренко О. Ф. Аспекти універсальності в застосуванні МКФ. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2019. Вип. 15. С. 316-323.

Матеріали конференцій

1. Мартинчук О. В., Луцько К. В. Сенсорні чинники когнітивного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. *Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities: Collected materials of II International scientific conference (Lithuania, Kaunas, 22 Feb. 2019)*. Kaunas, 2019. P. 455–457.

2. Мартинчук О. В. Інклюзивна освіта в контексті розвитку освітології. *Освіта дітей з особливими потребами : від інституалізації до інклюзії* : Матеріали Міжнарод. конгресу зі спеціальної педагогіки, психології та реабілітології (Україна, м. Вінниця, 27–28 жовт. 2016 р.). Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2016. С. 223–226.

3. Мартинчук О. В., Найда Ю. М. Пурська І. І. Формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку через впровадження технології «Лялька як персона» в інклюзивному середовищі. *Молодіжна наука в Україні : виклики та перспективи* : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Україна, м. Київ, 17 лют. 2017 р.). К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 73-76.